

ECORYS Answering tomorrow's challenges today

Mid term evaluatie EFRO

Landsdeel West

Gemeente Rotterdam

Rotterdam, 16 januari 2025

Mid term evaluatie EFRO

Landsdeel West

Gemeente Rotterdam

Rotterdam, 16 januari 2025

MEU/RG 1006120rapW

Inhoudsopgave

Lijst van afkortingen 5

1 Inleiding 6
1.1 Onderzoeksvragen 6
1.2 Onderzoeksmethodiek 7
1.3 Leeswijzer 7

2 Korte beschrijving van het programma 8
2.1 Doelen van het EFRO-programma West-Nederland 8
2.2 Financiering van het programma en inzet van instrumenten 10
2.3 Overzicht van de betrokken partijen 11

3 Uitvoering 12
3.1 Inleiding 12
3.2 Uitvoering in de praktijk 12
3.3 Administratieve lasten 17

4 Financiële voortgang 19
4.1 Inleiding 19
4.2 Geplande financiële toewijzing per jaar 19
4.3 Uitputting budget per 01-12-2024 20
4.4 Rijkscofinanciering 24
4.5 Doelstellingen voor klimaat 25
4.6 Pijplijn 26
4.7 Perspectief voor financiële doelstellingen 26

5 Inhoudelijke voortgang programma 28
5.1 Inleiding 28
5.2 Projectaanvragen 28
5.3 Stand van zaken op de output indicatoren 31
5.4 Stand van zaken op de resultaatindicatoren 45
5.5 Prognose 51

6 Aansluiting bij overige bepalingen 52
6.1 Inleiding 52
6.2 Horizontale beginselen 52
6.3 Landenspecifieke aanbevelingen 53
6.4 INEK 54
6.5 Belangrijke veranderingen in de sociaaleconomische situatie 54

7 Reflectie (conclusie) 57
7.1 Inleiding 57
7.2 Doeltreffendheid 57
7.3 Doelmatigheid 58
7.4 Aanbevelingen 58

Bijlage 2: Gebruikte bronnen.....62
Gesproken personen.....62
Overige bronnen.....63

Bijlage 3: Rijkscofinanciering: type openstelling 65

Bijlage 4: Begrippen.....68

Lijst van afkortingen

Afkorting	Omschrijving
BD	Beleidsdoelstelling
C-EDP	Continue Entrepreneurial Discovery
CPR	Construction Product Regulation
DPI	Dienstenprijsindex
DNSH	Do No Significant Harm
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
GTI	Geïntegreerde Territoriale Investeringen
IKS	Integrale Kostensystematiek
INEK	Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat
KvW	Kansen voor West
MIT	Mkb-innovatiestimulering Regio en Topsectoren
mkb	Midden- en kleinbedrijf
MW	Mega Watt
R&D	Research and Development
REACT-EU	Herstelbijstand voor cohesie en regio's van Europa
RIS3	Regionale Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie
RSO	Regional Specific Objective (Specifieke Doelstelling)
SCO	Simplified Cost Options
VWEU	Verdrag Werking Europese Unie

1 Inleiding

Om bij te dragen aan de versterking van de concurrentiepositie, economische groei, een betere kwaliteit van leven en duurzame ontwikkeling heeft de Europese Commissie in de periode 2021-2027 361 miljard euro gereserveerd voor vier structuur- en investeringsfondsen, waaronder het EFRO-programma.

Onder EFRO vallen zowel de Nederlandse programma's alsook de internationale INTERREG-programma's. De focus in deze evaluatie ligt op de Nederlandse programma's, die ook wel landsdelige programma's worden genoemd. Voor de periode 2021-2027 ontvangt Nederland 506 miljoen euro uit de EU-begroting om deze programma's uit te voeren.[1] Dit bedrag wordt verdeeld over de vier landsdelige EFRO-programma's: Noord-, Oost-, Zuid- en West-Nederland.

In de periode 2021-2027 zijn er drie beleidsdoelstellingen (BD's) voor de uitvoering van het Nederlandse EFRO-programma's geselecteerd:

- Een slimmer Europa – innovatieve en slimme economische transformatie (BD1);
- Een groener, koolstofarm Europa (BD2); en
- Een Europa dat dichter bij de burger staat – de duurzame en geïntegreerde ontwikkeling van stads-, plattelands- en kustgebieden bevorderen via lokale initiatieven (BD5) [2].

Conform artikel 18 van de CPR-verordening (1060 van 2021)[3] moet een mid term evaluatie voor de EFRO-programma's worden uitgevoerd en de beoordeling van deze mid term evaluatie moet uiterlijk 31 maart 2025 aangeleverd worden bij de Europese Commissie. Het belangrijkste doel van deze evaluatie is de prestaties van het EFRO-programma te evalueren. Zodat op basis van de resultaten eventueel bijgestuurd kan worden op de programma's. Tevens kan op grond van de evaluatie het beste worden bepaald hoe de flexibiliteitsbijdrage kan worden ingezet. In deze rapportage leest u de evaluatie van het EFRO-programma voor landsdeel West.

1.1 Onderzoeksvragen

De hoofdvraag voor deze mid term evaluatie is:

"Liggen de EFRO-programma's op koers op de peildatum 1 december 2024?"

De hoofdvraag is opgedeeld in deelvragen die gezamenlijk antwoord moeten geven op de hoofdvraag. De deelvragen zijn opgenomen in bijlage 1. Deze deelvragen zijn onderverdeeld in drie categorieën:

1 Programmadocumenten EFRO
2 Op BD5 wordt alleen ingezet vanuit landsdeel West.
3 Verordening - 2021/1060 - EN - EUR-Lex

1. Algemeen EFRO-programma overstijgend: Dit deel richt zich op de processen en inrichting van de programma's, waarbij input vanuit de vier landsdelige programma's leidt tot een overkoepelend inzicht in de werking van het EFRO.
2. Uitvoering en implementatie van het EFRO-programma: Hier ligt de focus op het functioneren van de programma's in de praktijk. Hoe worden de doelen behaald en wat zijn de resultaten in termen van implementatie? Dit onderdeel gaat dieper in op de voortgang van de uitvoering.
3. Financiering: Deze vragen zijn gericht op de financiële prestaties van de programma's. In hoeverre zijn de middelen efficiënt ingezet en hoe verhouden de uitgaven zich tot de resultaten?

De laatste twee deelvragen leiden gezamenlijk met de eerste deelvraag tot overkoepelend inzicht in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de EFRO-programma's en tot aanbevelingen voor de overige looptijd van het EFRO-programma tot en met 2029. Deze wordt gepresenteerd in een apart rapport genaamd 'Overkoepelend rapport mid term EFRO-programma'.

Voorliggend rapport geeft inzicht in de uitvoering en implementatie en de financiering van het EFRO-programma van landsdeel West en geeft hiermee antwoord op de vraag of het EFRO-programma van landsdeel West op koers ligt op de peildatum 1 december 2024.

1.2 Onderzoeksmethodiek

Voor het onderzoek naar landsdeel West zijn diverse methoden gebruikt, te weten literatuur-studie, verkennende en verdiepende interviews met gebruikers en medewerkers van de beheerautoriteit (17), alsook twee validatiesessies: één voor het stedelijk luik (GTI) en één voor het brede programma in landsdeel West. Alle activiteiten hebben plaatsgevonden in de periode september tot en met december 2024. In bijlage 2 zijn de gebruikte documenten, de geïnterviewden en de aanwezigen bij de validatiesessie opgenomen.

1.3 Leeswijzer

Na deze introductie, volgt in het tweede hoofdstuk een korte beschrijving van het programma. Vervolgens lichten we in het derde hoofdstuk het proces van uitvoering toe. In het vierde hoofdstuk bespreken we de financiële voortgang van het programma en in het vijfde hoofdstuk de inhoudelijke voortgang. In het zesde hoofdstuk bespreken we hoe het programma aansluit bij de volgende bepalingen: horizontale beginselen, landenspecifieke aanbevelingen, Integraal Nederlands Energie en Klimaatplan. Ook gaan we in op de belangrijkste veranderingen in de regionale sociaaleconomische situatie. Afsluitend, in het zevende hoofdstuk reflecteren we op de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het programma.

2 Korte beschrijving van het programma

2.1 Doelen van het EFRO-programma West-Nederland

Binnen het EFRO-programma West-Nederland 2021-2027 (EFRO-WNL) richt de beheerautoriteit Kansen voor West III zich op het versterken van de economische concurrentiekracht van West-Nederland, met een focus op innovatie, duurzaamheid, en sociale inclusie. Hierbij wordt nadrukkelijk de koppeling gemaakt met strategische doelstellingen vanuit RIS3.[4] De prioriteiten en doelstellingen van het programma geven dan ook invulling aan de implementatie en opschaling van innovaties, specifiek gericht op een slimmer, groener en koolstofarm Europa, waarbij de energietransitie en circulaire economie centraal staan. Hieronder worden de belangrijkste prioriteiten, bijbehorende specifieke doelstellingen en de resulterende actielijnen uitgelicht.

Tabel 2.1 Prioriteiten met bijbehorende specifieke doelstellingen

Prioriteit	Specifieke doelstellingen	Actielijnen
Prioriteit 1: Een slimmer en innovatiever West-Nederland	RSO 1.1 Versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en invoering van geavanceerde technologieën	Actielijn 1: Valorisatie Actielijn 2: Versterken investeringsvermogen mkb Actielijn 3: Innovatieversnelling
Prioriteit 2: Een groener en innovatiever West-Nederland	RSO 2.1 Bevorderen van energie-efficiëntie maatregelen en verminderen CO_2 uitstoot RSO 2.2 Bevorderen van Hernieuwbare Energie RSO 2.3 Ontwikkelen van slimme energie systemen, grids en opslag RSO 2.6 Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie	Actielijn 1: Gedecarboniseerde emissieloze industrie Actielijn 2: Energie-efficiëntie in de bouwsector Actielijn 3: Hernieuwbare energieconcepten Actielijn 4: Slimme energieopslag en -systemen Actielijn 5: Circulaire economie toepassingen
Prioriteit 5: Europa dichter bij de burgers	RSO5.1. Bevorderen van een geïntegreerde en inclusieve sociale, economische en ecologische ontwikkeling, cultuur, natuurlijk erfgoed, duurzaam toerisme en veiligheid in stedelijke gebieden	Actielijn 1: Transitiebevordering in GTI-gebieden Actielijn 2: Verbeteren van de arbeidsmobiliteit en inclusie

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027

Ten minste 85% van de EFRO-middelen moet worden toegewezen aan prioriteiten 1 en 2, waarbij minimaal 30% moet bijdragen aan prioriteit 2.[5] Voor de provincie Flevoland, als transitieregio, gelden andere vereisten: ten minste 40% van de EFRO-middelen moet worden ingezet voor prioriteit 1, terwijl minimaal 30% moet worden toegewezen aan prioriteit 2.

4 https://www.kansenvoorwest2.nl/files/ris-west-def-xiii.pdf
5 Verordening - 2021/1060 - EN - EUR-Lex

Stedelijk luik

Daarnaast maakt Kansen voor West III zowel geografisch als financieel onderscheid tussen de vier provincies (Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Flevoland) en de vier grote steden (G4) (Rotterdam, Den Haag, Amsterdam en Utrecht).

In de G4 worden vanuit het EFRO-programma ook middelen ingezet op duurzame stedelijke ontwikkeling (het stedelijk luik). In totaal moet minimaal 8% van het EFRO budget voor Nederland ingezet worden in de GTI gebieden.[6] Deze middelen worden geconcentreerd ingezet binnen de G4 steden als GTI, en binnen de GTI specifiek in die gebieden waar de grootste uitdagingen geïdentificeerd zijn.

De specifiek benoemde gebieden in de vier grote steden zijn:

- Rotterdam: Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) en het gebied Bospolder-Tussendijken/Oud-Mathenesse-Witte Dorp/Mervevierhaven;[7]
- Den Haag: Den Haag Zuidwest, Stadsdeel Laak, Stadsdeel Centrum, Stadsdeel Haagse Hout, bedrijvenzones;[8]
- Amsterdam: Stadsdelen Zuidoost, Nieuw-West en Noord;[9]
- Utrecht: Utrecht Overvecht, Utrecht Zuidwest, Utrecht Noordwest en Utrecht Zuid inclusief aangrenzende bedrijvenzones.[10]

Voor de transitieopgaven naar een duurzame, klimaatneutrale, circulaire en emissievrije samenleving zijn extra inspanningen nodig in de GTI-gebieden van de vier grote steden. Daarom is een deel van de investeringen in het stedelijk luik gericht op energie- en klimaattransities binnen prioriteit 2, ‘Een groener en innovatiever West-Nederland’. In hoofdstuk 4 (Financiële voortgang) worden deze investeringen nader uitgesplitst. Daarnaast wordt in het Stedelijk luik ingezet op prioriteit 5, ‘Europa dichter bij de burgers’.

De G4-steden hebben elk een uitvoeringsplan opgesteld voor het uitzetten van de middelen in de GTI gebieden. In de uitvoeringsplannen worden per stad de gekozen GTI-gebieden geïdentificeerd en onderbouwd. Ook wordt per gebied in kaart gebracht wat het ontwikkel-potentieel is, om vervolgens voor de gekozen stedelijke gebieden een strategie te bepalen hoe EFRO middelen worden ingezet. De GTI inzet wordt aangevlogen vanuit een geïnte-greerde visie met zowel prioriteit 2 als 5. Binnen de geïntegreerde aanpak is specifiek aandacht voor het bevorderen van lokale initiatieven, werkgelegenheid, sociale innovatie en klimaattransities. Door scholing en ondersteuning ten behoeve van arbeidsmarktparticipatie voor lokale bewoners wordt een betere aansluiting op de arbeidsmarkt gestimuleerd, wat zowel het draagvlak voor duurzaamheid als de economische kansen vergroot.

---

6 Methodologisch kader Kansen voor West III
7 Zie voor identificatie en onderbouwing van de gekozen gebieden ‘uitvoeringsplan GTI Rotterdam´
8 Zie voor identificatie en onderbouwing van de gekozen gebieden ‘uitvoeringsplan GTI Den Haag’
9 Zie voor identificatie en onderbouwing van de gekozen gebieden ‘uitvoeringsplan GTI Amsterdam’
10 Zie voor identificatie en onderbouwing van de gekozen gebieden ‘uitvoeringsplan GTI Utrecht’

2.2 Financiering van het programma en inzet van instrumenten

Financiering van het programma

De beschikbare middelen per programma zijn in onderstaande tabel weergegeven. Van de totale middelen is 207 miljoen euro beschikbaar gesteld in landsdeel West. De totale omvang van het programma in landsdeel West (inclusief private middelen) bedraagt naar verwachting 498 miljoen euro.

Tabel 2.2 Beschikbare middelen per programma incl. technische bijstand en flexibiliteitsbijdrage (in miljoenen euro's)

Programma	EFRO (EU-middelen) [11]	Publieke en private cofinanciering	Totale omvang programma
Noord	108	126	234
Oost	82	135	217
Zuid	109	202	311
West	207	291	498
Totaal	**506**	**754**	**1.260**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027

In Tabel 2.3 zijn de financiële toewijzingen per prioriteit weergegeven.[12] Het EFRO-programma voor landsdeel West kent twee zogeheten regiocategorieën, 'meer ontwikkeld' (provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht) en 'transitie' (provincie Flevoland), met gescheiden budgetlijnen. De budgetverdeling tussen de prioriteiten is een harde scheiding. Binnen de prioriteiten is schuiven met budget tussen de specifieke doelstellingen wel mogelijk.

Tabel 2.3 Totale financiële toewijzingen per fonds en cofinanciering incl. technische bijstand en flexibiliteitsbijdrage (in miljoenen euro's, afgeronde cijfers)

Prioriteit	Regiocategorie	Uniebijdrage	Publieke bijdrage	Private bijdrage	Totaal zonder private bijdrage	Totaal
1	Meer ontwikkeld	96	72	72	**169**	**241**
1	Transitie	17	6	6	**22**	**28**
2	Meer ontwikkeld	56	42	42	**98**	**140**
2	Transitie	7	2	3	**9**	**12**
5		31	23	23	**55**	**78**
Totaal	**Meer ontwikkeld**	**184**	**137**	**138**	**321**	**459**
	Transitie	**24**	**8**	**8**	**31**	**39**
		207	**146**	**146**	**352**	**498**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 (P.72)

Van het totaal is 3,5% van het programma budget vanuit de Europese Commissie gereserveerd voor de programmaorganisatie en projectondersteuning.

11 Inclusief 3,5% technische bijstand.

12 De totale financiële toewijzing bestaat uit een EU-bijdrage (inclusief flexibiliteitsbedrag) en een cofinanciering (opgesplitst in publiek en privaat).

Inzet van instrumenten[13]

Er wordt ingezet op vier type instrumenten vanuit het programma:

1. Het hoofddeel van de middelen zal uitgegeven worden in de vorm van subsidies, via calls.
2. Daarnaast worden financieringen in de vorm van leningen en deelnemingen ondersteund.
3. Er worden ook voucherarrangementen ondersteund, bijvoorbeeld voor kleinere innovatieprojecten.
4. Tot slot wordt het Community-Led Local Development (CLLD)-instrument ingezet.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de instrumenten en de inzet hiervan.

2.3 Overzicht van de betrokken partijen[14]

De volgende partijen zijn betrokken bij de uitvoering van het EFRO in landsdeel West:

- Programmapartners: de dagelijkse coördinatie van Kansen voor West 2021-2027 en de uitvoering ligt bij de beheerautoriteit Kansen voor West, ondergebracht bij de gemeente Rotterdam. De beheerautoriteit wordt bijgestaan door stedelijke programmabureau 's in de gemeenten Amsterdam, Den Haag en Utrecht voor de uitvoering van de GTI in deze steden.
- Monitoringcomité: heeft een toezichthoudende rol bij de uitvoering van het EFRO-programma. Het evalueert de voortgang, bespreekt de jaarprogrammering, en geeft advies over voorgestelde wijzigingen van het programma door de beheerautoriteit.
- Deskundigencommissie: is een onafhankelijke groep deskundigen die de inhoudelijke kwaliteit van projectaanvragen beoordeelt voor de landsdelige programmabudgetten. Deze commissie geeft een zwaarwegend advies aan de beheerautoriteit op basis van vooraf vastgestelde selectiecriteria.
- Stedelijke adviesgroepen: Deze groepen bestaan uit stakeholders uit de GTI-gebieden, waaronder vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, onderwijs en andere relevante gremia. Zij geven zowel op programma- als op projectniveau advies aan de stedelijke programma-autoriteiten voor de stedelijke budgetten.
- Steunpunten: de vier provincies en de vier grote steden hebben elk hun eigen steunpunt. Het steunpunt is het eerste aanspreekpunt voor (potentiële) projectindieners.

13 Samenvatting programma KVW 2022-2029

14 Programma EFRO-WNL 2021-2027

3 Uitvoering

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij inzicht in de uitvoering van het EFRO-programma. Daarbij gaan we in op de uitvoering in de praktijk en de uitdagingen waarmee partijen te maken hebben in de uitvoering.

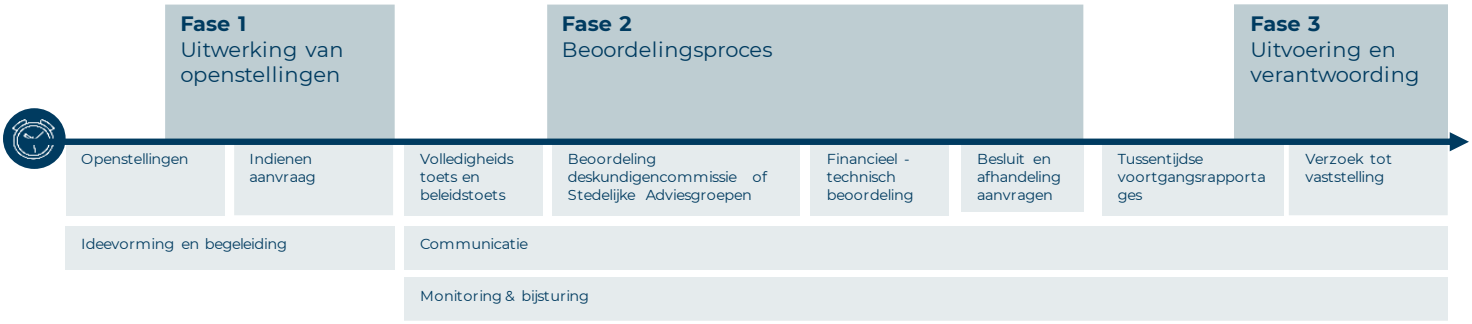
Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe is het proces van de uitvoering verlopen (uitwerken van openstellingen, aanvraag, projectselectie door deskundigencommissie, afhandeling aanvragen, communicatie)?
- Is bij de uitvoering sprake van implementatieproblemen? Zo ja, hoe is hier mee omgegaan en wat is het resultaat?
- Welke eisen/voorwaarden worden vanuit het programma gesteld aan de financiering van projecten? Aan welke eisen moeten projecten voldoen om voor subsidie in aanmerking te komen?

3.2 Uitvoering in de praktijk

Deze paragraaf gaat in op de stappen die aanvragers en begunstigden doorlopen bij een EFRO-subsidie. Op hoofdlijnen bestaat de uitvoering uit drie fasen: 1) uitwerking van openstellingen, 2) beoordeling en 3) uitvoering en verantwoording (zie Figuur 3.1). Hieronder lichten we de stappen verder toe.

Figuur 3.1 Stappen die aanvragers en begunstigden doorlopen bij EFRO-subsidie

Bron: Ecorys, 2024.

3.2.1 Fase 1: Uitwerking van de openstellingen

Openstellingen

Om uitvoering te geven aan het programma bereiden de vier provincies en vier grote steden eigen openstellingen voor. De openstellingen sluiten thematisch aan bij de prioriteiten en specifieke doelstellingen die in het programma zijn opgenomen.

Uit de interviews blijkt dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de beheerautoriteit en het veld om inzicht te krijgen in welke openstellingen op dat moment relevant zijn.

De openstellingen worden gepubliceerd op de website om de informatie toegankelijk te maken voor ondernemers. Uit gesprekken met gebruikers komt naar voren dat de eerste kennismaking met het EFRO-programma vaak informeel verloopt, bijvoorbeeld via persoonlijke netwerken of aanbevelingen.

Ideevorming en begeleiding

Om tot een kwalitatief goed projectvoorstel te komen heeft een aanvrager mogelijkheden voor ondersteuning. Kansen voor West III werkt met steunpunten die het eerste aanspreekpunt zijn voor (potentiële) projectindieners en die fungeren als informatie- en adviespunten. De provincies en de grote steden hebben elk hun eigen steunpunt. In de gesprekken met de begunstigden wordt toegelicht wat er van de begunstigden verwacht wordt en wat er moet gebeuren om een aanvraag in te dienen.

Vanuit de gesprekken met begunstigden blijkt dat het schrijven van de aanvraag zonder subsidieadviseur moeilijk is. Dit geldt in mindere mate voor kennisinstellingen. Daarom nemen gebruikers vaak een subsidieadviseur in de hand. Er worden in de interviews geen specifieke eisen genoemd die onuitvoerbaar zijn voor de gebruikers.

Indienen aanvraag

In landsdeel West wordt gewerkt met verschillende soorten openstellingen (zie instrumenten in paragraaf 2.3). In Tabel 3.1 is het aantal aanvragen per prioriteit afgezet tegen het type instrument.

Hieruit blijkt dat:

- Het hoofddeel van de financiële middelen van het programma direct wordt uitgegeven aan begunstigden in de vorm van subsidies, via calls. In landsdeel West wordt gewerkt met specifieke openstellingen op basis van de first come, first serve systematiek. Bij een call volgens het first come, first serve principe worden subsidieverzoeken beoordeeld op volgorde van binnenkomst. Projecten dienen een bepaalde minimumscore te halen van zeventig punten om in aanmerking te komen voor een subsidie zolang er budget beschikbaar is.
- Daarnaast worden financieringen in de vorm van leningen en deelnemingen ondersteund. Financieringsinstrumenten worden bij voorkeur ingezet voor investeringen waar opbrengsten of kostenbesparingen tegenover staan, oftewel projecten waar een return on investment is.
- Er worden ook voucherarrangementen ondersteund. Dit zijn kleine subsidies voor testen en pilots in openbare R&D infrastructuur die op prestatie worden afgerekend.
- De inzet van het CLLD-instrument wordt overwogen wanneer er binnen de geselecteerde GTI-gebieden lokale actiegroepen (burgerinitiatieven) actief zijn of ontwikkeld worden die kunnen bijdragen aan de programmadoelen met betrekking tot de transities. Er zijn twee CLLD’s gehonoreerd en lopend, één in Amsterdam Noord en één in de wijk Bospolder Tussendijken. Er wordt nog één verwacht (Den Haag).

Tabel 3.1 Aantal aanvragen per type instrument en prioriteit (peildatum: 1-12-2024)

	Subsidie	waarvan financieringsinstrument
Prioriteit 1	134	4
Prioriteit 2	37	0
Prioriteit 5	15	1

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Voor wat betreft de financieringsinstrumenten geldt, dat Kansen voor West III verschillende typen financieringsinstrumenten aanbiedt die zijn afgestemd op innovatie, stedelijke ontwikkeling en sociaal ondernemerschap. De instrumenten zijn:

- Innovatie-instrumenten: zoals Proof of Concept fondsen (INHPOC2), participatiefondsen. Voorbeelden zijn UNIIQ en het Innovatiefonds Noord-Holland en het Startup Innovatiefonds Utrecht, die startups en innovatieve bedrijven ondersteunen in verschillende stadia van productontwikkeling.
- Sociaal ondernemerschap in GTI gebieden: instrumenten zoals het Social Impact Fonds (SIF-fonds) in Rotterdam en Den Haag. Amsterdam en Utrecht volgen met dit laatste instrument na 2024.

Uit de interviews met gebruikers blijkt dat het proces van het indienen van projectaanvragen over het algemeen positief wordt ervaren. Wel wordt door enkele geïnterviewden aangegeven dat de tijd vanaf de openstelling tot het moment dat een aanvraag gereed moet zijn, soms kort is. Dit kan leiden tot een verhoogde werkdruk, zeker bij een first-come, first-serve principe, waarbij anderen snel kunnen handelen en beschikbare middelen mogelijk al uitgeput zijn voordat een zorgvuldig voorbereide aanvraag kan worden ingediend.

3.2.2 Fase 2: Beoordelingsproces

Nadat een aanvraag is ingediend volgt een beoordeling waarop vervolgens een project geselecteerd of afgewezen wordt. Hieronder wordt het beoordelingsproces toegelicht. Daarbij gaan we ook in op hoe het beoordelingsproces wordt ervaren.

Volledigheidstoets en beleidstoets[15]

Nadat een subsidieaanvraag is ingediend wordt door de beheerautoriteit een volledigheids-toets uitgevoerd. Hierbij wordt beoordeeld of alle vereiste informatie is aangeleverd en of is voldaan aan de voorschriften voor het in behandeling nemen van de aanvraag. Wanneer een aanvraag aan alle gestelde voorschriften voldoet, wordt de aanvraag in behandeling genomen. Vervolgens voert het steunpunt de beleidstoets uit, bij een positief advies wordt een project doorgeleid aan de deskundigencommissie (DC) of stedelijke adviesgroep (SAG).

Beoordeling deskundigencommissie (DC)

De vier beheerautoriteiten werken met een uniforme beoordelingssystematiek. De vijf criteria vormen het ‘basiskader’ voor beoordeling. Het project krijgt een aantal punten toegewezen op bovenstaande criteria en dient minimaal 70 van de 100 punten te scoren om goedgekeurd te worden. Daarnaast worden nog minimum scores per criteria gehanteerd, om door de beoordeling te kunnen komen. Aanvullend op de vijf criteria kunnen er in een uitvoerings-regeling, binnen de grenzen van het kader extra aanvullende eisen worden opgenomen. Dit

15 EFRO handboek 2021-2027

gebeurt in landsdeel West voor specifieke doelstellingen 2.1, 2.3 en 2.6, omdat voor bepaalde interventietypes aanvullende eisen worden gesteld om aan de klimaatdoelen.

Stedelijke Adviesgroepen (SAG)

Voor projectaanvragen die vallen binnen de GTI-gebieden voor duurzame stedelijke ontwikkeling doen de stedelijke programmabureaus de genoemde beleids- en financieel-technische beoordeling. Het stedelijk luik richt zich specifiek op stedelijke ontwikkeling en heeft een beperkter beoordelingskader, met focus op drie criteria: de mate waarin de aanvraag past binnen de doelstellingen van het programma, de kwaliteit van de aanvraag en de bijdrage aan duurzame ontwikkeling en maatschappelijke impact. Bij een positief advies hierover gaan de projectaanvragen voor kwaliteitsbeoordeling naar de stedelijke advies-groepen van de G4-steden. De adviesgroepen adviseren de programma-autoriteiten, waarna het college van de betreffende stad een besluit neemt over de toewijzing van subsidie.

Financieel-technische beoordeling[16]

Na de beoordeling door de deskundigencommissie volgt een financieel-technische beoordeling. Dit omvat een check van de ingediende documenten en onderbouwingen. De beheerautoriteit controleert of alle gegevens correct en aannemelijk zijn en voldoen aan de eisen. Hierbij wordt onder andere gekeken naar:

- De onderbouwing van de begroting;
- Of er sprake is van (Europese) aanbestedingen;
- De zekerstelling van financiering en financiële draagkracht van de partners;
- De onderbouwing van de staatssteunmogelijkheden;
- De passendheid binnen de kaders van de output- en resultaatindicator(en);
- De bijdrage aan gelijke kansen tussen mannen en vrouwen en het niet-discrimineren op grond van geslacht, ras of etnische afkomst, godsdienst, overtuiging, handicap, leeftijd en seksuele geaardheid;
- De beoordeling van de DNSH-principes.

Vanuit de interviews blijkt dat de OFIM-toets een lastig punt vormt voor een belangrijk deel van de ondernemingen, met name voor jongere mkb-bedrijven (tussen de 3 en 7 jaar) die afhankelijk zijn van vreemd vermogen. Binnen KvW is in alle gevallen wel een oplossing gevonden, maar daarvoor moesten vaak vergaande maatregelen worden genomen (denk aan oprichten nieuwe bedrijven, wachten tot de cijfers verbeterden etc.). Hoewel het beoordelings-proces als zorgvuldig wordt ervaren, wordt de OFIM-toets als een structurele uitdaging gezien voor bredere toegankelijkheid van het programma.

Besluit en afhandeling aanvragen

De beheerautoriteit heeft de mogelijkheid om met het advies van de deskundigencommissie/ stedelijke adviesgroep in te stemmen, maar kan er ook goed beargumenteerd van afwijken. Er is in landsdeel West nog nooit afgeweken van het advies.

3.2.3 Fase 3: Uitvoering en verantwoording

Na de subsidieverlening volgt de uitvoerings- en verantwoordingsfase. De begunstigde legt hierbij halfjaarlijkse verantwoording af over de uitvoering, voortgang en behaalde resultaten van het project, alsmede de gemaakte kosten. Het verantwoordingsproces bestaat uit twee

[16] EFRO handboek 2021-2027

belangrijke fasen: de tussentijdse voortgangsrapportages en het verzoek tot vaststelling aan het einde van het project. Eventuele tekortkomingen in voortgangsrapportages worden geanalyseerd op basis van een categoriseringstabel. Deze tabel is opgesteld door de vier beheerautoriteiten conform de relevante verordeningen en koppelt reden (code) aan financiële consequenties.

Begunstigden geven aan dat de eisen voor verantwoording relatief uitvoerig zijn. Dit wordt veelal als begrijpelijk beschouwd, gezien de omvang van de subsidiebedragen en de noodzaak tot transparante verantwoording. Tegelijkertijd benadrukken begunstigden dat de administratieve lasten aanzienlijk zijn, wat met name kleinere ondernemers zwaar belast.

De voortgangsrapportages vereisen uitgebreide details, en het halfjaarlijks aanleveren van administratie brengt vaak extra tijdsdruk met zich mee. Voor kleinere organisaties vormt dit een uitdaging door de beperkte capaciteit om aan deze eisen te voldoen. Bij grotere consortia wordt de complexiteit verder vergroot door de noodzaak om alle betrokken partners op één lijn te krijgen, wat de voortgang soms bemoeilijkt.

3.2.4 Communicatie

Communicatie wordt bij Kansen voor West III gezien als integraal onderdeel van het proces. Aan het begin van de programmaperiode zijn door Kansen voor West III verschillende communicatiedoelstellingen opgesteld:

- Bekendheid van het programma zodat de doelgroepen ons makkelijk vinden;
- Werven van ‘gewenste projecten’;
- Laagdrempelige toegang en toeleiding naar subsidiemogelijkheden;
- Begrijpelijke en sterk vereenvoudigde verantwoordingsverplichtingen;
- Vertrouwen van begunstigden en stakeholders;
- Zichtbaarheid van de resultaten van de resultaten en effecten.

Uit de interviews blijkt dat Kansen voor West III het programma onder de aandacht probeert te brengen via verschillende kanalen, zoals de website, LinkedIn en een nieuwsbrief. Ook heeft er een startbijeenkomst in Ahoy plaatsgevonden. Voor specifieke openstellingen wordt er ook intern, met de provincies en het veld gecommuniceerd. Ook worden er regelmatig webinars georganiseerd om het bredere veld te informeren. Daarnaast worden sommige bedrijven gericht benaderd voor de voucherregeling, vanuit onder andere de aangehaakte fieldlabs en regionale ontwikkelingsmaatschappijen. Bij de start en bij het eind van projecten wordt er door de beheerautoriteit met de aanvragers gesproken om processen door te spreken en om te leren voor volgende trajecten.

Uit de interviews blijkt dat gebruikers de communicatie over het algemeen positief ervaren, waarbij met name het gebruik van steunpunten als zeer waardevol wordt gezien. De projecten worden persoonlijk begeleid door de steunpunten.

Door de gesproken personen wordt toegang tot het EFRO-programma vaak indirect verkregen, bijvoorbeeld via subsidieadviseurs of persoonlijke contacten. We hebben geen indicaties gekregen vanuit de interviews dat dit als belemmering wordt gezien.

Tegelijkertijd wordt in de interviews aangegeven dat de algemene bekendheid van het programma verbeterd kan worden. De beheerautoriteit geeft hierbij aan dat de bekendheid van het programma op orde is. Er wordt soms ook bewust gekozen voor het minder zichtbaar laten zijn van EFRO. De beheerautoriteit geeft aan dat de openstellingen snel gevuld zijn en dat er op dit moment nog maar weinig middelen beschikbaar zijn. Zij zijn daarom van mening dat extra bekendheid tot hoge verwachtingen kan leiden bij een bijna uitgeput budget. Wel wordt er veel aandacht besteed aan het bekend maken van de resultaten van de projecten via genoemde kanalen.

3.2.5 Monitoring en bijsturing

Gedurende de programmaperiode vindt er actieve monitoring en indien nodig bijsturing op basis van ervaringen en nog te bereiken doelstellingen plaats. Het monitoringcomité en de Kansen voor West partners (steden en provincies)spelen hier een belangrijke rol in.

3.3 Administratieve lasten

Het terugdringen van administratieve lasten voor begunstigden omtrent de aanvraag en verantwoording van de verkregen middelen is een belangrijk doel van het huidige EFRO-programma voor alle vier de Nederlandse landsdelen. In de huidige programmaperiode zijn stappen gezet om processen (zowel het indienen van aanvragen als uitvoering en verantwoording) te standaardiseren en vereenvoudigen. Bijvoorbeeld door het invoeren van de Simplified Cost Options (SCO) (zie volgende paragraaf).

Daarnaast was voor het stedelijk gebied een belangrijke belemmering het verschil in onderliggende regelingen en voorwaarden tussen ESF en EFRO in de periode 2014-2020. Voor CLLD gold dat het afrekenen op uren en facturen tot veel rompslop, extra kosten en risico's leidde, waardoor Kansen voor West III werkt nu met naar lumpsum afrekeningen.

Ondanks de inspanningen om administratieve lasten te verminderen, geven veel geïnterviewden aan dat de lastendruk door gebruikers nog steeds als relatief hoog worden ervaren. Het halfjaarlijks aanleveren van uitgebreide administratie wordt als intensief ervaren en vormt een terugkerende uitdaging, vooral bij grotere consortia. Tegelijkertijd wordt de introductie van SCO, zoals het hanteren van vaste uurtarieven, door gebruikers als een positieve ontwikkeling gezien. Deze aanpak draagt bij aan meer voorspelbaarheid en eenvoud in de verantwoording, wat de administratieve druk gedeeltelijk verlicht.

Simplified Cost Options (SCO)

Een belangrijk onderdeel van het terugdringen van administratieve lasten in het huidige programma is de vereenvoudiging in de vaste uur- en maandtarieven voor loonkosten van begunstigden. Zie tekstbox.

Binnen een project kunnen kosten worden begroot en verantwoord met behulp van drie verschillende opties, die zijn ontworpen om administratieve lasten te verlichten. Dit zijn:

- Optie 1: loonkosten en overige directe kosten worden afzonderlijk begroot en verantwoord. Nieuw binnen deze optie is dat het vaste uurtarief is vastgesteld op 55 euro, en dat een nieuw vast maandbedrag van 7.800 euro kan worden gebruikt. Daarnaast geldt er een forfaitaire opslag van 1% op kosten derden onder 250 euro.
- Optie 2: loonkosten hoeven niet apart te worden verantwoord. In plaats daarvan worden deze forfaitair berekend als 23% van de overige directe kosten. Dit betekent dat alle partners in het project administratief worden ontlast, omdat loonkosten volledig zijn inbegrepen in het forfait.[17]
- Optie 3: Combinatie van kosten in een vast uurtarief, waarbij zowel loonkosten als overige directe kosten worden gecombineerd in een verhoogd vast uurtarief van 67 euro in plaats van 55 euro. Hierdoor hoeven kosten derden niet afzonderlijk te worden ingediend, aangezien deze al zijn inbegrepen in de opslag op het uurtarief.[18]

SCO wordt over het algemeen als een gunstige ontwikkeling gezien door gebruikers voor het beperken van de administratieve lasten. Toch geven sommige betrokkenen aan dat de standaard en verhoogde uurtarieven van optie 1 en 3 niet altijd toereikend is.

Het vastgestelde uurtarief van 55 euro is aan het begin van de programmaperiode berekend op basis van de destijds beschikbare informatie en vooruitzichten. De evaluatoren hebben de berekening van deze uurtarieven ontvangen en bezien of aanpassing van het uurtarief voor de resterende periode wenselijk zou zijn op basis van de huidige inflatiecijfers. Deze berekeningen laten zien dat het uurtarief eigenlijk rond de 60 euro voor de resterende programmaperiode zou moeten liggen in plaats van de huidige 55 euro[19]. De compensatie voor de daadwerkelijke inflatie kan ook worden doorberekend bij de overige SCO opties. Bij de goedkeuring van het programma is ook afgesproken en vastgelegd in annex 1 bij het programma, dat ten tijde van de mid term herziening mogelijk is.

17 Formeel wordt alleen alles wat in de annex van het programma staat als SCO aangeduid. Deze optie 2 vloeit voort vanuit de REES en CPR en is niet apart als SCO met de EC overeengekomen. Maar het is een sterke vereenvoudigde en bij investeringsprojecten veel toegepaste optie.

18 Begrotingsformat EFRO 2021-2027

19 Zie voor de berekening het overkoepelend rapport van de Midterm Evaluatie EFRO.

4 Financiële voortgang

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk lichten we de financiële voortgang van het programma toe. Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Hoe is de planning van de programmering ingericht?
- Uitputting budget:
  - Hoe verloopt de uitputting van het budget?
  - Is dit wel/niet volgens verwachting?
  - Wat zijn de belangrijkste redenen hiervoor?
- Rijkscofinanciering vanuit het ministerie van Economische Zaken:
  - Welk bedrag aan Rijkscofinanciering is ingezet en uit welke bronnen (publiek/privaat)?
  - Hoe worden de Rijkscofinancieringsmiddelen vanuit het ministerie van Economische Zaken ingezet? (naar type projecten/interventies)
  - Welke specifieke eisen/randvoorwaarden gelden er voor de inzet van de cofinanciering vanuit het ministerie van Economische Zaken?

4.2 Geplande financiële toewijzing per jaar

In hoofdstuk 2 hebben wij samengevat wat het programma voor de landsdeel West inhoudt en hoe het programma gefinancierd wordt. Vervolgens heeft de beheerautoriteit een programmeringsplan opgesteld die als een leidraad fungeert voor de uitvoering van het programma in de periode 2021-2027.

Op basis hiervan is een verdeling van middelen voor N+3 opgesteld. Dit houdt in dat de middelen die in het jaar 2022 worden toegekend, uiterlijk op 31 december 2025 moeten zijn gedeclareerd in Europa.

Tabel 4.1 Geplande financiële toewijzingen EFRO middelen over de jaren (incl. technische bijstand) (in miljoenen euro's, afgeronde cijfers)

		Meer ontwikkeld	Transitie	Benodigde committering van EFRO middelen
2022		31	4	35
2023		32	4	36
2024		32	4	36
2025		33	4	37
2026	Zonder flexibiliteitsbijdrage[20]	14	2	16

[20] Zie bijlage 2 voor verdere toelichting

		Meer ontwikkeld	Transitie	Benodigde committering van EFRO middelen
	Flexibiliteitsbijdrage*	14	2	16
2027	Zonder flexibiliteitsbijdrage	14	2	16
	Flexibiliteitsbijdrage	14	2	16
Totaal EFRO		**184**	**24**	**207**

* De flexibiliteitsbijdrage wordt in 2026 definitief toegewezen aan het programma na goedkeuring van een besluit van de Europese Commissie, dat voortvloeit uit de mid term evaluatie van het programma.
Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 (P.72)

Het programma Kansen voor West III wordt dus gefaseerd uitgerold. Gedurende vier jaar vinden er twee keer per jaar openstellingsmomenten plaats. Het eerste openstellingsmoment was op 1 juni 2022. Tot nu toe zijn er acht rondes geweest.

In het vervolg van dit hoofdstuk presenteren we de financiële voortgang van het programma op basis van de voortgangsrapportages en aangeleverde data. Hierbij gaan we achtereenvolgens in op de uitputting van het budget, de inzet van de cofinanciering, de pijplijn en de verwachte financiële prognoses wat betreft de N+3 norm en flexibiliteitsbijdrage.

4.3 Uitputting budget per 01-12-2024

Uitputting programma

In de tabellen op de volgende pagina wordt ingegaan op het geplande subsidiebudget, het totaalbedrag dat tot op heden gecommitteerd, de geplande en gecommitteerde EFRO-kosten en de ingediende kosten voor de gehele periode.

Bij de tabellen is een aantal analyses van belang:

1. Totale programma budget: Uiteindelijk moeten in 2029 alle totale kosten zijn ingediend bij de EU. Dit bedraagt voor landsdeel West zo'n 499 miljoen euro. Het is daarom belangrijk om te bezien of het programma op koers ligt om die doelstelling te behalen. Op dit moment is 74% van het totale budget gecommitteerd in geselecteerde projecten. Bij de meer ontwikkelde regio ligt dit op 78% en bij de transitieregio op 31%.
2. EFRO-budget: Uiteindelijk worden alleen de EFRO-budgetten die ook daadwerkelijk aan projecten zijn uitbetaald ook door de Europese Commissie betaald. Dit betekent dat ook de EFRO-budgetten aan het einde van de periode behaald moeten worden. Op dit moment is er 101 miljoen euro van de beschikbare 200 miljoen euro gecommitteerd (51%).
3. Ingediende kosten: Uiteindelijk moeten alle kosten ingediend worden bij de EU. De voortgang op de ingediende kosten door begunstigden bij de beheerautoriteit is dus onder meer relevant is voor de naleving van de N+3 norm. Omdat de kosten die zijn ingediend bij de beheerautoriteit na goedkeuring kunnen worden ingediend in de betaalaanvraag richting de EC. Op dit moment zijn 16% van de kosten van het programma ingediend.

Tabel 4.2 Budget en committeringen (in miljoenen euro's, peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit	Regio-categorie	Budget (A)	Gecommitteerd in projecten (B)	Gecommitteerd ten opzichte van budget (B/A)
1	Meer ontwikkeld	241	181	75%
1	Transitie	28	13	46%
2	Meer ontwikkeld	140	149	100%
2	Transitie	12	0	0%
5	Meer ontwikkeld	78	28	36%
Totaal	**Meer ontwikkeld**	**459**	**358**	**78%**
	Transitie	**39**	**12**	**31%**
		499	**371**	**74%**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Tabel 4.3 Budget en gecommitteerde EFRO bedragen gehele periode (in miljoenen euro's, peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit	Regio-categorie	EFRO budget[21] (A)	Technische Bijstand (B)	EFRO gecommitteerd (C)	EFRO gecommitteerd ten opzichte van gepland (C/A)
1.1	Meer ontwikkeld	93	3	59	63%
1.1	Transitie	16	1	5	31%
2	Meer ontwikkeld	54	2	27	50%
2.1		16	0,5	5	31%
2.2		11	0,4	3	27%
2.3		11	0,4	6	55%
2.6		14	0.5	13	93%
2	Transitie	7	0	0	0%
2.1		0	0	0	0%
2.2		3	0	0	0%
2.3		1	0	0	0%
2.6		3	0	0	0%
5	Meer ontwikkeld	30	1	11	36%
Totaal	**Meer ontwikkeld**	**177**	**6**	**96**	**54%**
	Transitie	**23**	**1**	**5**	**22%**
		200	**7**	**101**	**51%**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

[21] Excl. technische bijstand; incl. flexibiliteitsbijdrage.

Tabel 4.4 Totaal ingediende kosten (in miljoenen euro's, peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit	Regio-categorie	Totaal Gepland (A)	Ingediende kosten bij het programma (B)[22]	Igediende kosten tov budget gepland (B/A)
1	Meer ontwikkeld	241	49	20%
1	Transitie	28	6	18%
2	Meer ontwikkeld	140	19	14%
2	Transitie	12	0	0%
5	Meer ontwikkeld	78	5	7%
Totaal	**Meer ontwikkeld**	**459**	**73**	**16%**
	Transitie	**39**	**6**	**15%**
		499	**78**	**16%**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

De bovenstaande analyses laten zien dat het programma op koers ligt, zeker in de meer ontwikkelde regio. Binnen de regiocategorie transitie (Flevoland), blijft prioriteit 2 duidelijk achter. Ondanks het feit dat er een relatief klein bedrag is gepland voor prioriteit 2 (12 miljoen euro), is er tot op heden nog geen enkele committering. Dit duidt op uitdagingen in het opstarten van initiatieven binnen deze prioriteit. Omdat deze prioriteit in eerste instantie beperkt was opengesteld (alleen op het gebied van circulair) is de openstelling per 11 november 2024 verbreed naar alle vier de specifieke doelen binnen prioriteit 2. Inmiddels (januari 2025) blijkt dat het aantal aanvragen hierdoor ook is toegenomen.

Wanneer we kijken naar de EFRO-committeringen zien we dat ruim de helft van het EFRO-budget reeds gecommitteerd is. Doordat het programma snel van start is gegaan, zijn ook de ingediende kosten bij het programma al relatief hoog. Het eerste betaalverzoek richting de Europese Commissie zal daarom ook binnenkort worden ingediend met een hoogte van 55 miljoen euro.

Tabel 4.5 Opengestelde en gecommitteerde EFRO-bedragen gehele periode (peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit	EFRO budget (A)	EFRO opengesteld[23] (B)	EFRO gecommitteerd (C)	EFRO opengesteld ten opzichte van budget (B/A)	EFRO gecommitteerd ten opzichte van opengesteld (C/B)
1	109	86	64	79%	74%
2	61	59	27	97%	46%
5	30	24	11	80%	46%
Totaal	**200**	**170**	**101**	**85%**	**59%**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Op basis van de tabel valt op dat het grootste deel van het geplande EFRO-budget reeds is opengesteld. Voor prioriteit 1 en 5 is relatief minder budget opengesteld in vergelijking met prioriteit 2.

22 Dit zijn de kosten die bij het programma zijn ingediend. Na goedkeuring kunnen deze worden opgenomen in de betaalaanvraag richting de Europese Commissie.

23 Aangeleverde data KVW: Overzicht Openstellingen

Wanneer we kijken naar het aandeel gecommitteerde EFRO-gelden ten opzichte van het opengestelde budget ligt bij prioriteit 1 aanzienlijk hoger dan bij de andere prioriteiten. Bij prioriteit 2 is vrijwel het volledige EFRO-budget opengesteld, maar minder dan de helft van dit budget is op dit moment gecommitteerd. Een soortgelijke situatie doet zich voor bij prioriteit 5, waar eveneens nog ruimte is voor verdere toekenning. Dit onderschrijft dat het wegzetten van middelen onder prioriteit 1 juist sneller verlopen dan onder prioriteiten 2 en 5.

Het is belangrijk om op te merken dat niet alle openstellingen op de peildatum van 1 december 2024 zijn gesloten. Het aandeel gecommitteerde bedragen zal verder toenemen naarmate meer projecten worden beoordeeld en toegewezen.

Uitputting budget stedelijk luik

Op basis van de data die ten grondslag ligt aan het methodologisch kader, kan een overzicht worden gegeven van de verdeling en uitputting van het EFRO-budget voor stedelijke programma's. Ongeveer 25% van het totale EFRO-budget van landsdeel West is toegewezen aan het stedelijk luik, wat neerkomt op een totaalbedrag van 43,4 miljoen euro.

Het stedelijk luik richt zich uitsluitend op prioriteit 2 en prioriteit 5 en is verdeeld over verschillende steden, waarbij voor elke prioriteit een specifiek inspanningsplafond is vastgesteld. In de onderstaande tabel zijn de oorspronkelijke budgetplafonds per stad en prioriteit weergegeven, evenals de gecommitteerde bedragen. Deze gegevens zijn gebaseerd op de data aangeleverd door Kansen voor West, waarin is bepaald welke projecten binnen het stedelijk luik vallen.

Tabel 4.6 Overzicht committeringen prioriteit 2 stedelijk luik uitgesplitst naar EFRO, in miljoenen euro's (peildatum: 01-12-2024)

Stad	Inspanningsplafonds Stedelijk Luik (A)	Gecommitteerd (B)	Gecommitteerd ten opzichte van inspanningsplafond (B/A)
Amsterdam	5,1	1,8	35%
Den Haag	3,2	1,5	47%
Rotterdam	3,9	1,9	49%
Utrecht	2,1	2	96%
Totaal	**13,4**	**7,2**	**54%**

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys en aanvullende data voor West

Voor prioriteit 2 is ruim de helft van het budget reeds gecommitteerd. Hier zit grote verschillen tussen de steden. Zo heeft Utrecht bijna al het budget reeds gecommitteerd en Amsterdam op dit moment ruim een derde.

Tabel 4.7 Overzicht committeringen prioriteit 5 stedelijk luik uitgesplitst naar EFRO in miljoenen euro's (peildatum: 01-12-2024)

Stad	Inspanningsplafonds Stedelijk Luik (A)	Gecommitteerd (B)	Gecommitteerd ten opzichte van inspanningsplafond (B/A)
Amsterdam	10,8	1	9%
Den Haag	6,7	1,7	25%
Rotterdam	8,1	6,7	83%
Utrecht	4,4	1,4	32%
Totaal	**30**	**10,9**	**36%**

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys en aanvullende data voor West

Ook bij prioriteit 5 zijn er verschillen tussen de steden. Vooral Amsterdam lijkt achter te lopen op het gebied van de committeringen. Rotterdam daarentegen heeft al meer dan driekwart van het budget gecommitteerd.

4.4 Rijkscofinanciering

Inzet van de Rijkscofinanciering

In landsdeel West is tot nu toe een totaalbedrag van 16 miljoen euro aan Rijkscofinanciering toegekend van de beschikbare 37 miljoen euro (circa 43%), verdeeld over verschillende prioriteiten en projecttypen.

Op dit moment is er voor 34 miljoen opengesteld. Hierbij moet worden opgemerkt dat de eerste twee openstellingen hebben plaatsgevonden zonder Rijkscofinanciering, doordat het ministerie van Economische Zaken destijds nog aan het bepalen was hoe hiermee om te gaan. Dit is ook een verklaring voor het licht achterlopen van het percentage Rijkscofinanciering ten opzichte van de totale gecommitteerde middelen.

Tabel 4.8 Uitsplitsing toegekende Rijkscofinanciering Economische Zaken naar type project (in miljoenen euro's) (peildatum 01-12-2024)

Prioriteit	Regiocategorie	Rijkscofinanciering (B)
1	Meer ontwikkeld	11
1	Transitie	2
Totaal prioriteit 1		**13**
2	Meer ontwikkeld	3
2	Transitie	0
Totaal prioriteit 2		**3**
Totaal	**Meer ontwikkeld**	**14**
	Transitie	**2**
	Totaal	**16**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Wanneer we de cofinanciering verder uitsplitsen naar het type gecommitteerde projecten, zien we in landsdeel West dat het merendeel van de Rijkscofinanciering wordt besteed aan specifieke doelstelling 1.1. Op dit moment zien we dat er nog geen Rijkscofinanciering is toegekend aan projecten binnen specifieke doelstelling 2.2. Daarnaast zien we dat vooral binnen Zuid-Holland en Utrecht Rijkscofinanciering het best op gang is gekomen. In bijlage 3 is een tabel opgenomen met toegekende Rijkscofinanciering naar type project.

Randvoorwaarden

In het huidige EFRO-programma is een verandering doorgevoerd in het Rijkscofinancieringsproces waarbij de Rijkscofinanciering niet langer op projectniveau wordt bepaald, maar op het niveau van openstellingen. Dit leidt volgens de beheerautoriteit tot meer administratieve belemmeringen en een minder flexibel toewijzingsproces voor cofinanciering. Zij geven aan een voorkeur te hebben aan toekenning zoals dit eerder onder andere bij REACT-EU gebeurde, waarbij er veel flexibeler ingezet kon worden. Conform afspraken wordt er geen Rijkscofinanciering toegekend aan projecten op prioriteit 5 binnen het stedelijk luik.

4.5 Doelstellingen voor klimaat

Volgens de EFRO-verordening moet 30% van de Uniebijdrage worden besteed aan klimaat-doelstellingen.[24] Op projectniveau wordt aan de hand van het interventietype vervolgens bepaald of projecten voor 0%, 40% of 100% mogen bijdragen aan deze doelstelling, afhankelijk van de aard en focus van het project.

In Tabel 4.9 is een overzicht opgenomen van de EFRO-committeringen in landsdeel West, waarin zichtbaar is welk aandeel van het totaal daadwerkelijk bijdraagt aan de klimaatdoelstellingen:

Tabel 4.9 Voortgang klimaatbijdrage (in miljoenen euro's, peildatum: 01-12-2024)

Specifieke doelstelling	EFRO committering	EFRO klimaat	% klimaatbijdrage
1.1	63,4	7,0	11%
2.1	5,1	5,1	100%
2.2	2,8	2,8	100%
2.3	6,2	6,2	100%
2.6	12,7	10,4	81,9%
5.1	11,0	0	0%
Totaal	**101,2**	**31,5**	**31,2%**

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Uit de tabel blijkt dat het totaalbedrag dat in landsdeel West aan klimaatdoelstellingen wordt toegerekend, met 31,2% voldoet aan de vereiste 30%. De mate van toerekening in landsdeel West is te verklaren door de hoeveelheid projecten binnen specifieke doelstellingen 2.1 tot en met 2.4, die (bijna) volledig bijdragen aan de klimaatdoelstellingen.

[24] Verordening - 2021/1060 - EN - EUR-Lex

4.6 Pijplijn

Aangezien dit een mid term evaluatie betreft, geeft de pijplijn een indicatie van de te verwachten voortgang van het programma op korte termijn. Het totale bedrag dat is aangevraagd op 1 december 2024 is rond de 45,5 miljoen euro, verdeeld over 76 projecten. Dit is het bedrag dat is aangevraagd, maar nog niet gecommitteerd is.

Tabel 4.10 Aangevraagde subsidie in behandeling (in miljoen euro's, peildatum 1-12-2024)

Specifieke doelstelling	Hoeveelheid subsidie in behandeling (in miljoenen euro's)	Aantal projecten
1.1	41,5	71
2.4	1,8	2
5.1	2,1	3
Totaal	**45,5**	**76**

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Van de in totaal 45,5 miljoen euro aan subsidieaanvragen die momenteel in behandeling zijn, valt ten minste 10,6 miljoen euro binnen het stedelijk luik. Hiervan is circa 7,2 miljoen euro toegewezen aan prioriteit 5 en 3,4 miljoen euro aan prioriteit 2.[25]

4.7 Perspectief voor financiële doelstellingen

Op basis van de financiële voortgang blijkt dat Kansen voor West III relatief gezien een goede start heeft gekend in vergelijking met andere landsdelen. De eerste twee openstellingen hebben plaatsgevonden zonder Rijkscofinanciering, zoals eerder toegelicht.

Uit de interviews komt naar voren dat de financiële voortgang in landsdeel West overwegend positief wordt beoordeeld. De betrokkenen geven aan geen zorgen te hebben over het behalen van de eindstreefwaarden van het programma. Hoewel prioriteit 2 nog enige uitdagingen kent, worden deze niet als significant beschouwd en zien betrokkenen geen aanleiding voor ingrijpende bijsturing.

N+3 norm

De N+3 norm betekent dat bedragen binnen een vastgestelde periode moeten worden toegekend en besteed om te voorkomen dat Europese middelen komen te vervallen. Na indienen van de eerste kosten zal landsdeel West voldoen aan de N+3 norm. Ook de interviews wijzen uit dat er geen problemen worden verwacht met betrekking tot het behalen van de N+3-norm. Zowel binnen prioriteit 1 als prioriteit 2 is er voldoende voortgang.

Flexibiliteitsbijdrage

Het flexibiliteitsbedrag is een reserve van 50% van de EU-bijdrage voor programma's onder de doelstelling 'investeren in werkgelegenheid en groei' voor de jaren 2026 en 2027, zijnde 32 miljoen euro. Deze reserve wordt pas definitief toegewezen na de tussentijdse evaluatie,

[25] Een deel van de projecten die momenteel in de pijplijn zitten, kan nog niet worden toegewezen aan de GTI of aan specifieke provincies. Hierdoor bestaat de mogelijkheid dat het aantal projecten in de pijplijn binnen het stedelijk luik is onderschat.

waardoor flexibiliteit ontstaat om middelen aan te passen op basis van prestaties en veranderende behoeften. Verdere details over het flexibiliteitsbedrag zijn opgenomen in Bijlage 3.

De beheerautoriteit voorziet dat de flexibiliteitsbijdrage wordt verdeeld volgens de bestaande verdelingsmethodiek binnen het programma. Binnen prioriteit 2 wordt er nagedacht over een herverdeling van RSO 2.1 en 2.2 naar de RSO 2.3 en 2.6 om beter aan te sluiten op de marktvraag en specifieke behoeften van landsdeel West.

In de gesprekken die wij gevoerd hebben wordt aangegeven dat de latere inzet van gelden vanuit de flexibiliteitsbijdrage kan leiden tot vertraging in indienen van projecten. Sommige openstellingen zijn nu bijna volledig gecommitteerd, maar kunnen met extra financiële middelen gevoed worden door de flexibiliteitsbijdrage, waardoor nieuwe projecten kunnen worden ingediend.

5 Inhoudelijke voortgang programma

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de inhoudelijke voortgang van het programma op basis van het aantal aanvragen, de voortgang van de output- en resultaat indicatoren, pijplijn en prognoses.

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- In hoeverre lukt het om projecten te vinden die voldoen aan de doelen van het programma? Waarom wel/niet?
- Hoeveel projectaanvragen zijn ingediend en welk aandeel is gehonoreerd per programma? Wat zijn de belangrijkste redenen voor het niet-honoreren van aanvragen?
- Hoe is de verdeling over de prioriteiten bij ingediende aanvragen en op welke activiteiten (interventietypes) binnen de prioriteiten wordt met name ingezet? Wat voor type projecten zijn gestart in het programma?
- In hoeverre zijn de tussentijdse mijlpalen zoals geformuleerd in het programma behaald en wat zijn de belangrijkste redenen voor het wel/niet realiseren van de mijlpalen?
- Wat is op basis van de aanvragen het perspectief voor het behalen van de eindstreefwaarden (2029)? Zijn er bijsturingen nodig om de programmadoelstellingen te behalen?

5.2 Projectaanvragen

5.2.1 Overzicht projectaanvragen per prioriteit

In Tabel 5.1 wordt weergegeven hoeveel projectaanvragen zijn ingediend, hoeveel aanvragen er lopen en welk aandeel daarvan is gehonoreerd. Op basis van deze cijfers kunnen we stellen dat bij alle prioriteiten voldoende aanvragen worden ingediend. Het aantal ingediende en gecommitteerde aanvragen is echter wel hoger bij prioriteit 1 dan bij prioriteit 2. Daarnaast valt op dat het afwijzingspercentage in prioriteit 5 iets hoger is dan in de andere prioriteiten. Ook zijn er nog 77 lopende projecten, waarover nog geen definitieve beslissing is genomen. Daarnaast zijn er ook nog 11 aanvragen die het niet hebben gered tot de deskundigen-commissie, bijvoorbeeld projecten die zijn uitgeloot of in de wachtrij stonden en er geen budget meer was.

Tabel 5.1 Overzicht projectaanvragen (peildatum: 01-12-2024)

	Prioriteit 1	Prioriteit 2	Prioriteit 5	Totaal
Aantal lopende aanvragen	41	25	11	77
Aantal gecommitteerde aanvragen	134 (73%)	37 (58%)	15 (42%)	186 (65%)
Aantal afgewezen aanvragen	39 (21%)	19 (30%)	13 (36%)	71 (25%)
Aantal ingetrokken aanvragen	11 (6%)	8 (12%)	8 (22%)	27 (10%)
Aantal afgeronde aanvragen	184 (100%)	64 (100%)	36 (100%)	284 (100%)

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Het merendeel (186) van de aanvragen, zijn in één keer goedgekeurd. Een verdieping op de afwijzingscijfers, laat zien dat er in totaal tien aanvragen zijn afgewezen op beleid van Kansen voor landsdeel West, drieënvijftig aanvragen op basis van de beoordeling van de deskundigencommissie en negen aanvragen op basis van de beoordeling van de Stedelijke Adviesgroep. Na afwijzing door de deskundigencommissie of Stedelijke Adviesgroep zijn er vijftien aanvragen opnieuw ingediend bij de beheerautoriteit en vijf aanvragen bij verschillende GTI's. In totaal zijn er vervolgens tien aanvragen wel door de beoordeling van de deskundigencommissie gekomen, en twee door de Stedelijke Adviescommissie. De overige acht aanvragen zijn opnieuw afgewezen.[26]

Binnen de deskundigencommissie worden projecten voornamelijk afgewezen vanwege een onvoldoende beoordeling op de onderdelen Innovativiteit en het financieel-economisch toekomstperspectief (de zogenoemde 'businesscase'). Daarnaast blijkt uit de interviews dat sommige projecten zeer technisch van aard zijn, waardoor gebruikers soms de indruk hebben dat de deskundigencommissie niet altijd beschikt over voldoende expertise op specifieke vakgebieden. Dit beeld wordt bevestigd door de beheerautoriteit, die aangeeft dat het een voortdurende uitdaging is om voor alle thema's de juiste deskundigheid binnen de commissie te waarborgen.

De Stedelijke Adviesgroep hanteert minder beoordelingscriteria en richt zich uitsluitend op de mate waarin een aanvraag aansluit bij de doelstellingen van het programma, de kwaliteit van de aanvraag, en de bijdrage aan duurzame ontwikkeling en maatschappelijke impact. Afwijzingen op basis van Innovativiteit zijn daarom niet aan de orde. Uit de interviews blijkt dat projecten binnen de GTI vooral worden afgewezen op het aspect van maatschappelijke impact. Daarnaast komt het regelmatig voor dat aanvragers onvoldoende inzicht tonen in de dynamiek en behoeften van hun omgeving, of dat er een gebrek is aan betrokkenheid van cruciale partijen in de regio.

5.2.2 Verdeling projecten naar type, doelstelling en prioriteit

In Tabel 5.2 wordt weergegeven welk type projecten zijn gecommitteerd en hoe de verdeling is per specifieke doelstelling. Daarbij valt op dat het merendeel van de aanvragen betrekking heeft op prioriteit 1, specifiek doelstelling RSO 1.1. Daarbinnen gaat het met name om valorisatietrajecten, projecten ten behoeve van innovatieversnelling en het vergroten van het investeringsvermogen voor innovatie in het mkb. Tevens loopt specifieke doelstelling RSO 2.6 goed, die zich richt op circulaire economie.

[26] Aanvullende data aangeleverd per mail, peildatum 26-11-2024

Tabel 5.2 Aantal projecten naar type aanvragen per specifieke doelstelling en prioriteit (peildatum 01-12-2024)

Prioriteit	Specifieke doelstelling	Type aanvragen/projecten	Aantal
Prioriteit 1: Innovatie	RSO 1.1 Versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit en invoering van geavanceerde technologieën	- Valorisatie - Het vergroten van het investeringsvermogen voor innovatie in het mkb - Innovatieversnelling	134
Prioriteit 2: Groener en koolstofarm	RSO 2.1 Bevorderen van energie-efficiëntie maatregelen en verminderen CO_2 uitstoot	- Gedecarboniseerde emissieloze industrie - Aanpassen bestaande bouw	6
Prioriteit 2: Groener en koolstofarm	RSO 2.2 Bevorderen van Hernieuwbare Energie	- Het stimuleren van hernieuwbare energieconcepten	3
Prioriteit 2: Groener en koolstofarm	RSO 2.3 Ontwikkelen van slimme energie systemen, grids en opslag	- Het investeren in slimme systemen en energieopslag	8
Prioriteit 2: Groener en koolstofarm	RSO 2.6 Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie	- Ontwikkelen en opschalen van reeds in pilot en testopstellingen bewezen circulaire toepassingen volgens het R-model - Investeren in materiaal- of productieprocesaanpassingen die leiden tot een hogere mate van recycling, inclusief de herwinning van kostbare grondstoffen - Investeren in oplossingen en mechanismen ter bevordering van draagvlak voor de circulaire economie	20
Prioriteit 5: Europa dichter bij de burgers	RSO 5.1 Bevordering van de geïntegreerde sociale, economische en ecologische/duurzame ontwikkeling, cultureel erfgoed, toerisme en veiligheid in stedelijke gebieden.	- Bevorderen van de transities in de GTI-gebieden - Versterken arbeidspotentieel gekoppeld aan transities in GTI-gebieden	15

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Wat betreft het stedelijk luik vallen van de 37 projecten binnen prioriteit 2, waaronder 11 binnen de GTI. Rotterdam is hierin koploper met 4 projecten. Binnen het stedelijk luik ligt de focus sterk op de specifieke doelstelling rond circulariteit, waarbij meer dan de helft van de projecten binnen de GTI zich op deze doelstelling richt.

5.2.3 Reflectie op de voortgang

Prioriteit 1 ligt goed op koers met een solide voortgang en grote interesse in projectaanvragen. Er zijn ruim voldoende aanvragen ingediend om alle beschikbare middelen voor innovatie te benutten. Prioriteit 2, met name doelstelling 2.6, toont eveneens een goede voortgang.

Daarentegen blijven specifieke doelstelling 2.1 en 2.2 achter, voornamelijk vanwege een relatief kleinere interesse vanuit de markt, zoals ook uit de interviews naar voren komt. Ook loopt een aantal projecten onder prioriteit 2 vertraging op door problemen met vergunningen, cofinanciering en/of locatiekeuze. Daarnaast vormen netcongestie en de onduidelijkheid over de effecten van de nieuwe warmtewet (die publieke exploitatie vereist) een groot obstakel, vooral bij walstroom- en warmtenetprojecten die op moeten schalen. De onduidelijkheid over toekomstige kaders in deze wetgeving zorgt voor vertragingen, teruggetrokken subsidies en zelfs de verhuizing van bedrijven naar regio's met meer energiecapaciteit, zoals Delfzijl. Om de afhankelijkheid van het elektriciteitsnet te verminderen, worden daarom projecten op het gebied van netcongestie en slimme energieopslag (specifieke doelstelling 2.3) actief gestimuleerd.

Binnen het stedelijk luik kwamen in de interviews enkele aanloopproblemen naar voren. In Amsterdam bleek het bijvoorbeeld lastig om de geografische en thematische scope van projecten op elkaar af te stemmen. Dit heeft te maken met de strikte subsidievoorwaarden, waarbij bepaalde stadsdelen in aanmerking komen.

Ondanks de genoemde uitdagingen verloopt de uitvoering over het algemeen goed. De sterke voortgang binnen prioriteit 1 en prioriteit 2 geeft vertrouwen in de verdere ontwikkeling en realisatie van de programmadoelstellingen. Tegelijkertijd valt er ook wat te zeggen voor het schuiven van middelen van prioriteit 2.1 naar prioriteit 2.6 om zo meer tegemoet te komen aan de vraag vanuit de markt.

5.3 Stand van zaken op de output indicatoren

In onderstaande tabel wordt een aantal analyses weergegeven over de voortgang van het programma. De analyses zijn:

- De stand van zaken op de outputindicatoren is (01-12-2024), ten opzichte van de mijlpaal (2024). Dit geeft aan of de tussentijdse mijlpalen wel (groen) of niet (rood) behaald waren;
- Een doorkijk naar de mogelijkheid om streefwaarden te behalen aan het einde van het programma, door het gecommitteerde EFRO budget per specifieke doelstelling te delen door de op dit moment bereikte doelen (op basis van gecommitteerde projecten) en te vermenigvuldigen met het totale EFRO budget voor die specifieke doelstelling. Deze analyse is het meest onzeker, maar geeft een indicatie van de mogelijkheid om doelstellingen te halen. Om de onzekerheid weg te nemen zijn ook gesprekken gevoerd met de beheerautoriteit om te bezien hoe risicovol een indicator is.
- Hierbij maken we onderscheid in naar verwachting boven de streefwaarde (groen), aandacht vereist (naar verwachting tussen de 75% en 100% van de streefwaarde - oranje), en naar waarschijnlijkheid niet te halen (<75% van de streefwaarde – rood). Er is een zwarte bol gebruikt wanneer er op dit moment geen oordeel mogelijk is. De kleur is

eventueel bijgesteld naar aanleiding van het gesprek met de beheerautoriteit. Daar waar nodig is een toelichting in de tabel gegeven.

Sommige indicatoren mogen pas bij het afronden van projecten worden meegeteld. Deze zijn in de tabel aangegeven met een (*). Andere indicatoren worden enkel op programmaniveau bepaald. Deze indicatoren zijn in de tabel aangegeven met (**).

Behalen van de mijlpalen

Op basis van de realisatiewaarde (uitgevoerde concrete acties) kan gesteld worden dat de mijlpalen van 2024 in een derde van de gevallen gehaald zijn. Voor twee derde van de indicatoren zijn de mijlpalen dus niet gehaald. Met name prioriteit 2 en 5 behalen de gestelde mijlpalen niet. Het gaat dan vooral om specifieke doelstelling 2.1 en 5.1 in zijn geheel, en 2.2, 2.3 en 2.6 in de meer ontwikkelde regio blijven achter in de mijlpalen. Voor de transitieregio is in november 2024 een brede openstelling gedaan voor prioriteit 2. Deze zijn echter in de cijfers nog niet zichtbaar, omdat er nog geen projecten op 1 december 2024.

Vanuit de interviews blijkt dat veel projecten hun looptijd hebben verlengd, waardoor het behalen van tussentijdse mijlpalen vertraging oploopt. Aanvankelijk zouden er twintig projecten afgerond zijn, maar door verlengingen blijven er naar verwachting zeven à acht over voor de tussentijdse evaluatie. Uiteindelijk zijn er op het peilmoment van 1 december 2024 drie projecten vastgesteld. Dit is onvoldoende om de geplande mijlpalen te halen.

Doorkijk

Op basis van de tabel kunnen we stellen dat voor prioriteit 1 geldt dat voor de meer ontwikkelde regio de verwachtingen goed zijn, en dat ook voor de transitieregio verwacht wordt dat de streefwaarden behaald kunnen gaan worden. Hierbij moet worden opgemerkt dat de provincie Flevoland nog niet gestart is met het financieringsinstrument, maar dat deze binnenkort wel verwacht wordt. Hiermee worden naar verwachting de indicatoren op RCO03 gevuld.

Voor prioriteit 2 geldt dat de een aantal indicatoren voor specifieke doelstelling 2.1 en 2.2 nog niet op koers liggen om de doelstellingen te behalen aan het einde van de periode. Daarbij speelt mee dat er geen financieringsinstrumenten worden ingezet voor prioriteit 2, waardoor de streefwaarden voor RCO03 niet behaald kunnen worden. Het schrappen van deze indicator bij een programmawijziging is daarom aan te bevelen. Ook geldt voor specifieke doelstelling 2.1 dat projecten ook pasten binnen specifieke doelstelling 2.6. Projecten zijn dan daar onder geplaatst, waardoor indicator RCO18 niet meer haalbaar lijkt en zal moeten worden aangepast. Deze indicator (en bijbehorende waarde) zal moeten worden toegevoegd aan prioriteit 2.6. Het beeld is dan ook positiever voor specifieke doelstelling 2.6, hier lijken meer doelstellingen behaald te worden, al blijft deze voortgang ook een aandachtspunt. Omdat er weinig focus is op specifieke doelstelling 2.2 lijken de streefwaarden niet behaald te gaan worden, nagedacht zal daarom moeten worden om hier de streefwaarden aan te passen. Voor de transitieregio geldt dat binnen prioriteit 2 vanaf 11 november 2024 de openstelling is verbreed, waardoor verwacht dat de streefwaarden behaald gaan worden.

Voor prioriteit 5 geldt dat er nog meer projecten moeten starten om de uiteindelijke streefwaarden van 2029 te behalen, maar gezien de grote hoeveelheid projecten die recent

door de Stedelijke Adviesgroepen van een positief advies zijn voorzien moet dit zeker haalbaar zijn.

Indicator werkgelegenheid (prioriteit 5)

Uit interviews blijkt verder dat bij prioriteit 5 een indicator op het gebied van arbeidsmarkt toegevoegd zou moeten worden om de voortgang op dit onderdeel goed te kunnen monitoren en borgen in het hele programma. In de gevoerde gesprekken werden drie mogelijke opties voor indicatoren genoemd:

- Aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt dat bereikt is met het project: deze indicator is op output niveau en geeft een beperkte indicatie van de impact van de projecten ten aanzien van de arbeidsmarkt. Wel is de indicator relatief eenvoudig te monitoren, volgens de gesprekspartners vanuit het programma.
- Aantal mensen dat een traject is gestart gericht op het verkleinen van de afstand tot de arbeidsmarkt: Deze indicator is een indicator op outputniveau en geeft een indicatie van de impact van projecten ten aanzien van de arbeidsmarkt. De indicator zal door de projecten zelf gemonitord en gerapporteerd moeten worden.
- Aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt dat een baan heeft gekregen als gevolg van het project: deze indicator is op resultaatniveau en geeft een goed beeld van de indicatie van de impact van de projecten op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd geven de gesprekspartners aan dat deze indicator complexer is om te implementeren in de monitoring, omdat persoonsgegevens gekoppeld en gevolgd zouden moeten worden.

Tabel 5.3 Voortgang outputindicatoren (peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	RCO01: Ondersteunde ondernemingen	Ondernemingen	77	83	🟢	825	1.545	$\frac{1.545}{63\%} = 2.452$	🟢
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	8	64	🟢	195	178	$\frac{178}{63\%} = 283$	🟢
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	12	9[27]	🔴	60	118	$\frac{118}{63\%} = 187$	🟢
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	RCO04: Ondernemingen met niet-financiële steun	Ondernemingen	57	19[28]	🔴	570	1.267	$\frac{1.267}{63\%} = 2.011$	🟢
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	*RCO10: Ondernemingen die samenwerken met onderzoeksorganisaties	Ondernemingen	20	44	🟢	410	513	$\frac{513}{63\%} = 814$	🟢
1	RSO1.1	Transitie	RCO01: Ondersteunde ondernemingen	Ondernemingen	11	3	🔴	95	37	$\frac{37}{31\%} = 119$	🟢
1	RSO1.1	Transitie	RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	3	3	🟢	25	35	$\frac{35}{31\%} = 113$	🟢
1	RSO1.1	Transitie	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	2	0	🔴	10	0	$\frac{0}{31\%} = 0$	⚫ Wordt behaald nadat in 2025 het financie-ringsinstrument van start gaat in Flevoland volgens de BA.

[27] In het systeem stond deze waarde als “0”. Na overleg met de beheerautoriteit is deze bijgesteld naar de daadwerkelijke realisatie in 2023.

[28] Deze waarden komen met name van de fieldlabs en campussen, die zijn in 2024 beschikt en zullen pas in 2025 hun eerste rapportage indienen, waarna het cijfer zal toenemen.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
1	RSO1.1	Transitie	RCO04: Ondernemingen met niet-financiële steun	Ondernemingen	6	0	🔴	60	2	$\frac{2}{31\%} = 6$	🔴 Deze streefwaarde zal moeten worden aangepast, omdat er weinig op samen-werkingsprojecten wordt ingezet.
1	RSO1.1	Transitie	RCO10: Ondernemingen die samenwerken met onderzoeksorganisaties	Ondernemingen	3	0	🔴	50	10	$\frac{10}{31\%} = 32$	🟡 Inmiddels is de subsidieregeling ‘boerderij voor de toekomst’ open. De verwachting van de BA is dat deze streefwaarde ruimschoots behaald gaat worden.
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	2	0	🔴	16	9	$\frac{9}{31\%} = 29$	🟢
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	1	0	🔴	14	9	$\frac{9}{31\%} = 29$	🟢
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	1	0	🔴	2	0	$\frac{0}{31\%} = 0$	⚫ Er worden geen financieringsinstrumenten in P2 verwacht. Deze streefwaarde zal dus moeten worden aangepast.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	RCO18: Woningen met verbeterde energieprestatie	Woningen	53	0	🔴	1.060	4	$\frac{4}{31\%} = 13$	🔴 Projecten pasten ook binnen 2.6 en zijn daar uitgevoerd. Zo'n driekwart van de streefwaarde kan daarom overgeheveld worden naar prioriteit 2.6 waar deze indicator aan toegevoegd kan worden.
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	**RCO74: Inwoners die vallen onder projecten in het kader van strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Personen	5.785	0	🔴	115.695	5.100	$\frac{5.100}{31\%} = 16.452$	🔴
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	**RCO75: Ondersteunende strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Bijdragen aan strategieën	2	0	🔴	4	0	$\frac{0}{31\%} = 0$	⚫
2	RSO 2.1	Meer ontwikkeld	**RCO80: Vanuit de gemeenschap geleide ondersteunde strategieën voor lokale ontwikkeling	Strategieën	1	0	🔴	2	0	$\frac{0}{31\%} = 0$	⚫ Er zijn nog geen door de BA goedgekeurde realisaties. Wel zijn er twee CLLD's gecommitteerd, waarbinnen ook al projecten worden uitgevoerd die volgens de richtlijnen van de EC[29] mee hadden mogen tellen.

[29] European Commission, Commission Staff Working Document: Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	2	0	🔴	11	6	$\frac{6}{27\%} = 22$	🟢
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	1	0	🔴	9	6	$\frac{6}{27\%} = 22$	🟢
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	1	0	🔴	2	0	$\frac{0}{27\%} = 0$	⚫ Er worden geen financieringsinstrumenten in P2 verwacht. Deze streefwaarde zal dus moeten worden aangepast
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	*RCO22:Bijkomende productiecapaciteit voor hernieuwbare energie	MW	0	1,8	🟢	59	1,8	$\frac{1,8}{27\%} = 6,7$	🔴 Er is weinig focus op SD 2.2, de aandacht is verlegd naar SD 2.3. De streefwaarde zal moeten worden aangepast.
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	**RCO74: Inwoners die vallen onder projecten in het kader van strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Personen	5.785	0	🔴	115.695	15.000	$\frac{15.000}{27\%} = 55.555$	🔴
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	**RCO75: Ondersteunende strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Bijdragen aan strategieën	2	0	🔴	4	0	$\frac{0}{27\%} = 0$	⚫

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	**RCO80: Vanuit de gemeenschap geleide ondersteunde strategieën voor lokale ontwikkeling	Strategieën	1	0	🔴	2	0	$\frac{0}{27\%} = 0$	⚫ Er zijn nog geen door de BA goedgekeurde realisaties. Wel zijn er twee CLLD's gecommitteerd, waarbinnen ook al projecten worden uitgevoerd die volgens de richtlijnen van de EC[30] mee hadden mogen tellen.
2	RSO 2.2	Meer ontwikkeld	*RCO97: Aantal ondersteunende hernieuwbare-energiegemeenschappen	Hernieuwbare-energiegemeenschappen	2	0	🔴	4	25	$\frac{25}{27\%} = 93$	🟢
2	RSO 2.2	Transitie	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	0	0	🟢	2	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Vanaf 11 november is de openstelling voor Flevoland verbreed en de verwachting is dat deze streefwaarde behaald gaan worden.
2	RSO 2.2	Transitie	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	0	0	🟢	2	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
2	RSO 2.2	Transitie	*RCO22:Bijkomende productiecapaciteit voor hernieuwbare energie	MW	0	0	🟢	13	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven

[30] European Commission, Commission Staff Working Document: Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	2	1	🔴	12	8	$\frac{8}{55\%} = 15$	🟢
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	1	1	🟢	10	8	$\frac{8}{55\%} = 15$	🟢
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	1	0	🔴	2	0	$\frac{0}{55\%} = 0$	⚫ Er worden geen financieringsinstrumenten in P2 verwacht. Deze streefwaarde zal dus moeten worden aangepast
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	*RCO23: Digitale beheersystemen voor slimme energiesystemen	Systeemcomponenten	1	4	🟢	11	19	$\frac{19}{55\%} = 35$	🟢
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	**RCO74: Inwoners die vallen onder projecten in het kader van strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Personen	5.785	0	🔴	115.695	0	$\frac{0}{55\%} = 0$	⚫
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	**RCO75: Ondersteunende strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Bijdragen aan strategieën	2	0	🔴	4	0	$\frac{0}{55\%} = 0$	⚫

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	**RCO80: Vanuit de gemeenschap geleide ondersteunde strategieën voor lokale ontwikkeling	Strategieën	1	0	🔴	1	0	$\frac{0}{55\%} = 0$	⚫ Er zijn nog geen door de BA goedgekeurde realisaties. Wel zijn er twee CLLD's gecommit-teerd, waarbinnen ook al projecten worden uitgevoerd die volgens de richtlijnen van de EC[31] mee hadden mogen tellen.
2	RSO 2.3	Meer ontwikkeld	*RCO105: Oplossingen voor elektriciteitsopslag	MWh	1	0	🔴	11	1	$\frac{1}{55\%} = 2$	🔴 Er wordt verwacht dat deze behaald wordt, omdat er zwaarder ingezet wordt op 2.3 en netcongestie. Ook wordt er nog budget overgeheveld naar 2.3. Bezien moet worden of de streefwaarde bijgesteld dient te worden.
2	RSO 2.3	Transitie	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	0	0	🟢	1	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Vanaf 11 november is de openstelling voor Flevoland verbreed en de verwachting is dat deze streefwaarde behaald gaan worden.

[31] European Commission, Commission Staff Working Document: Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.3	Transitie	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	0	0	🟢	1	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
2	RSO 2.3	Transitie	*RCO23: Digitale beheersystemen voor slimme energiesystemen	Systeemcomponenten	0	0	🟢	1	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
2	RSO 2.3	Transitie	*RCO105: Oplossingen voor elektriciteitsopslag	MWh	0	0	🟢	1	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	2	1	🔴	15	20	$\frac{20}{93\%} = 22$	🟢
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	1	1	🟢	13	24	$\frac{24}{93\%} = 26$	🟢
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	1	0	🔴	2	1	$\frac{1}{93\%} = 1$	🟡 Er worden minimaal twee circulaire projecten binnen financieringsinstrumenten van GTI voorzien. Deze streefwaarde wordt daarmee behaald.
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	**RCO74: Inwoners die vallen onder projecten in het kader van strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Personen	5.785	32	🔴	115.695	110.068	$\frac{110.068}{93\%} = 118.354$	🟢

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	**RCO75: Ondersteunende strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Bijdragen aan strategieën	2	0	🔴	4	0	$\frac{0}{93\%} = 0$	●
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	**RCO80: Vanuit de gemeenschap geleide ondersteunde strategieën voor lokale ontwikkeling	Strategieën	1	0	🔴	2	0	$\frac{0}{93\%} = 0$	● Er zijn nog geen door de BA goedgekeurde realisaties. Wel zijn er twee CLLD's gecommit-teerd, waarbinnen ook al projecten worden uitge-voerd die volgens de richtlijnen van de EC[32] mee hadden mogen tellen.
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	*RCO119: Voor hergebruik voorbereid afval	Ton/jaar	200.000	0	🔴	400.000	599.881	$\frac{599.881}{93\%} = 645.033$	🟢
2	RSO 2.6	Meer ontwikkeld	*PSI1: Aantal projecten gericht op implementatie circulaire concepten	Projecten	1	3	🟢	19	20	$\frac{20}{93\%} = 22$	🟢
2	RSO 2.6	Transitie	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	0	0	🟢	3	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	● De verwachting van de BA is dat deze streefwaarde wel behaald zal worden, omdat SD 2.6 goed loopt.
2	RSO 2.6	Transitie	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	0	0	🟢	3	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	● Idem hierboven

[32] European Commission, Commission Staff Working Document: Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
2	RSO 2.6	Transitie	*RCO119: Voor hergebruik voorbereid afval	Ton/jaar	0	0	🟢	200.000	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
2	RSO 2.6	Transitie	*PSI1: Aantal projecten gericht op implementatie circulaire concepten	Projecten	0	0	🟢	3	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	RCO01: Ondersteunde ondernemingen (waarvan: micro-, klein, middelgroot, groot)	Ondernemingen	39	11	🔴	409	450	$\frac{450}{36\%} = 1.250$	🟢
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	*RCO02: Ondernemingen ondersteund door subsidies	Ondernemingen	3	0	🔴	54	59	$\frac{59}{36\%} = 164$	🟢
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	RCO03: Ondernemingen ondersteund door financieringsinstrumenten	Ondernemingen	1	0	🔴	5	8	$\frac{8}{36\%} = 22$	🟢
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	RCO04: Ondernemingen met niet-financiële steun	Ondernemingen	35	11	🔴	350	383	$\frac{383}{36\%} = 1.064$	🟢
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	**RCO74: Inwoners die vallen onder projecten in het kader van strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Personen	5.785	0	🔴	115.695	25.779	$\frac{25.799}{36\%} = 71.608$	⚫
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	**RCO75: Ondersteunende strategieën voor geïntegreerde territoriale ontwikkeling	Bijdragen aan strategieën	2	0	🔴	4	0	$\frac{0}{36\%} = 0$	⚫

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Mijlpaal (2024)	Uitgevoerd	uitgevoerd t.o.v. mijlpaal	Streefcijfer 2029	Geselecteerd	Berekening	Vooruitblik
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	**RCO80: Vanuit de gemeenschap geleide ondersteunde strategieën voor lokale ontwikkeling	Strategieën	2	0	🔴	4	2	$\frac{2}{36\%} = 6$	🟢
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	*PSI2: Aantal samenwerkingsverbanden gericht op het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt, tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven en/of overheid	Samenwerkings verbanden	13	4	🔴	25	17	$\frac{17}{36\%} = 47$	🟢

* indicatoren die tellen bij het afronden van projecten

** indicatoren die op programma niveau worden bepaald.

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

5.4 Stand van zaken op de resultaatindicatoren

In Tabel 5.4 wordt een aantal analyses weergegeven over de voortgang van het programma. De analyses zijn:

- De stand van zaken op de resultaten met de projecten die reeds gecommitteerd zijn ten opzichte van de streefwaarden van het programma (2029). Dit geeft aan of met de reeds gecommitteerde projecten de streefwaarden wel (groen) of niet (rood) behaald worden met deze projecten;
- Een doorkijk naar de mogelijkheid om streefwaarden te behalen aan het einde van het programma, door het gecommitteerde EFRO budget per prioriteit te delen door de op dit moment bereikte doelen (op basis van gecommitteerde projecten) en te vermenigvuldigen met het totale EFRO budget (voor de percentages zie Tabel 4.2). Deze analyse is het meest onzeker, maar geeft een indicatie van de mogelijkheid om doelstellingen te halen. Hierbij maken we onderscheid in naar verwachting boven de streefwaarde (groen), aandacht vereist (naar verwachting tussen de 75% en 100% van de streefwaarde - oranje), en naar waarschijnlijkheid niet te halen (<75% van de streefwaarde – rood). Er is een zwarte bol gebruikt wanneer er op dit moment geen oordeel mogelijk is.

Analyse

Op basis van de tabel kunnen we stellen dat voor prioriteit 1 geldt dat de verwachtingen goed zijn. Voor prioriteit 2 geldt dat de meeste indicatoren (nog) niet op koers liggen, uitgezonderd van specifieke doelstellingen 2.3 en 2.6 voor de meer ontwikkelde regio. De verwachting is overigens dat met brede openstelling voor prioriteit 2 bij Flevoland er veel indicatoren toch behaald zullen worden, afgezien van specifieke doelstelling 2.3. Prioriteit 5 ligt meer op koers en hier is de verwachting dat de streefcijfers behaald zullen worden, mits er aandacht gaat naar het uitzetten van projecten en de uitvoering.

Tabel 5.4 Voortgang resultaatindicatoren (peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Streefcijfer 2029	Uitgevoerde concrete acties	Stand van zaken op dit moment	Geselecteerde concrete acties	Berekening doorkijk o.b.v. budget	Doorkijk
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	69.892.750	1.620.764	🔴	77.529.964	$\frac{77.529.964}{63\%} = 123.063.435$	🟢
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	RCR03: Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) die product- of procesinnovatie introduceren	Ondernemingen	140	51	🔴	596	$\frac{596}{63\%} = 946$	🟢
1	RSO1.1	Meer ontwikkeld	RCR05: Kmo's die intern innoveren	Ondernemingen	14	32	🟢	276	$\frac{276}{63\%} = 438$	🟢
1	RSO1.1	Transitie	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	5.326.614	0	🔴	6.219.689	$\frac{6.219.689}{31\%} = 20.063.513$	🟢
1	RSO1.1	Transitie	RCR03: Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) die product- of procesinnovatie introduceren	Ondernemingen	24	0	🔴	25	$\frac{25}{31\%} = 81$	🟢
1	RSO1.1	Transitie	RCR05: Kmo's die intern innoveren	Ondernemingen	2	0	🔴	23	$\frac{23}{31\%} = 74$	🟢
2	RSO2.1	Meer ontwikkeld	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	12.750.000	0	🔴	49.698.530	$\frac{49.698.530}{31\%} = 160.317.839$	🟢

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Streefcijfer 2029	Uitgevoerde concrete acties	Stand van zaken op dit moment	Geselecteerde concrete acties	Berekening doorkijk o.b.v. budget	Doorkijk
2	RSO2.1	Meer ontwikkeld	RCR26: primair energieverbruik (waarvan: woningen, openbare gebouwen, ondernemingen, andere)	MWh/jaar	6.900	0	🔴	464	$\frac{464}{31\%} = 1.497$	🔴 De waarden van deze indicator zal moeten worden bijgesteld door overheveling naar prioriteit 2.6
2	RSO2.2	Meer ontwikkeld	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	8.100.000	0	🔴	3.474.359	$\frac{3.474.359}{31\%} = 11.207.610$	🟢
2	RSO2.2	Meer ontwikkeld	RCR32: Extra operationeel vermogen geïnstalleerd voor hernieuwbare energie	MW	30	1,8	🔴	1,8	$\frac{1,8}{31\%} = 5,8$	🔴
2	RSO2.2	Transitie	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun	Euro	900.000	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Er is weinig focus op SD 2.2, de aandacht is verlegd naar SD 2.3. De streefwaarde zal moeten worden aangepast.

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Streefcijfer 2029	Uitgevoerde concrete acties	Stand van zaken op dit moment	Geselecteerde concrete acties	Berekening doorkijk o.b.v. budget	Doorkijk
2	RSO2.2	Transitie	RCR32: Extra operationeel vermogen geïnstalleerd voor hernieuwbare energie	MW	7	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Er is weinig focus op SD 2.2, de aandacht is verlegd naar SD 2.3. De streefwaarde zal moeten worden aangepast.
2	RSO2.3	Meer ontwikkeld	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	8.600.000	0	🔴	35.929.940	$\frac{35.929.940}{55\%} = 65.327.164$	🟢
2	RSO2.3	Meer ontwikkeld	RCR33: Gebruikers die zijn aangesloten op slimme energiesystemen	Eindgebruikers/jaar	231	0	🔴	6.571	$\frac{6.571}{55\%} = 11.947$	🟢
2	RSO2.3	Meer ontwikkeld	RCR34: Uitrol van projecten voor slimme energiesystemen	Projecten	15	0	🔴	14	$\frac{14}{55\%} = 25$	🟢

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Streefcijfer 2029	Uitgevoerde concrete acties	Stand van zaken op dit moment	Geselecteerde concrete acties	Berekening doorkijk o.b.v. budget	Doorkijk
2	RSO2.3	Transitie	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun	Euro	200.000	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Vanaf 11 november is de openstelling voor Flevoland verbreed en de verwachting is dat deze streefwaarde behaald gaan worden
2	RSO2.3	Transitie	RCR33: Gebruikers die zijn aangesloten op slimme energiesystemen	Eindgebruikers/jaar	9	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
2	RSO2.3	Transitie	RCR34: Uitrol van projecten voor slimme energiesystemen	Projecten	1	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
2	RSO2.6	Meer ontwikkeld	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun)	Euro	10.550.000	865.329	🔴	14.694.586	$\frac{14.694.586}{93\%} = 15.800.630$	🟢
2	RSO2.6	Meer ontwikkeld	RCR48: Gebruik van gerecyclede materialen als grondstof	Ton/jaar	400.000	0	🔴	1.292.075	$\frac{1.292.075}{93\%} = 1.389.328$	🟢

Prioriteit	RSO	Regio-categorie	Naam indicator	Meeteenheid	Streefcijfer 2029	Uitgevoerde concrete acties	Stand van zaken op dit moment	Geselecteerde concrete acties	Berekening doorkijk o.b.v. budget	Doorkijk
2	RSO2.6	Transitie	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	1.100.000	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Vanaf 11 november is de openstelling voor Flevoland verbreed en de verwachting is dat deze streefwaarde behaald gaan worden
2	RSO2.6	Transitie	RCR48: Gebruik van gerecyclede materialen als grondstof	Ton/jaar	200.000	0	🔴	0	$\frac{0}{0\%} = 0$	⚫ Idem hierboven
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	RCR02: Particuliere investeringen voor gelijke delen als overheidssteun (waarvan: subsidies, financieringsinstrumenten)	Euro	15.000.000	0	🔴	6.331.759	$\frac{6.331.759}{36\%} = 17.588.219$	🟢
5	RSO 5.1	Meer ontwikkeld	PSRI1: Aantal werkgevers dat deelneemt aan projecten gericht op het verkleinen van de mismatch op de arbeidsmarkt	Aantal werkgevers	425	50	🔴	260	$\frac{260}{36\%} = 722$	🟢

Bron: Programma EFRO-WNL 2021-2027 & Dataset MTR West, bewerking Ecorys

5.5 Prognose

Op basis van de inhoudelijke voortgang van het programma (zowel output als resultaatindicatoren) kunnen we stellen dat een groot aantal indicatoren op koers liggen om de streefwaarden van 2029 te behalen. Op basis van de huidige voortgang en inzichten vanuit de betrokkenen is er geen noodzaak voor grootschalige inhoudelijke bijsturing in landsdeel West.

Desalniettemin is er op onderdelen wel aandacht nodig om de streefwaarden te gaan behalen. Dit gaat zowel over het schrappen van indicatoren voor prioriteit 2 (RC003), het toevoegen van indicatoren RCO18 bij specifieke doelstelling 2.6, en het aanpassen van de streefwaarden bij RCO04 bij SD 1.1 (transitieregio) en RCO18 bij SD 2.1 (meer ontwikkeld), RCO22 bij SD 2.2 (meer ontwikkeld).

Binnen prioriteit 2 is er door de beheerautoriteit gesproken over een mogelijke budgetverschuiving om te voldoen aan de vraag vanuit de markt (van RSO 2.1 en RSO 2.2, naar RSO 2.3 en RSO 2.6). Dit lijkt goed aan te sluiten bij de voortgang op de indicatoren, die laten zien dat 2.1 en 2.2 achterblijven. Met de verschuiving van middelen, en daarmee streefwaarden, zouden de doelstellingen behaald moeten kunnen worden, mits er aandacht blijft voor goede en tijdige projecten, zowel in de indiening als in de uitvoering. De klimaatdoelstelling ligt op dit moment op koers.

6 Aansluiting bij overige bepalingen

6.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Op welke wijze is bij de opzet en inrichting van het programma rekening gehouden met de horizontale beginselen (artikel 9 CPR)?
- Wat zijn de relevante landenspecifieke aanbevelingen en hoe verhouden die zich tot het programma?
- Leiden de landenspecifieke aanbevelingen tot andere inzichten voor de bijsturing van het programma en/of de inzet van de flexibiliteitsbijdrage?
- Hoe is de vooruitgang in het Nationale Energie en Klimaatplan en leidt dit nog tot andere inzichten voor de bijsturing van het programma en/of de inzet van de flexibiliteitsbijdrage?

6.2 Horizontale beginselen

Bij de uitvoering van de programma's van de landsdelen worden de horizontale beginselen nageleefd, zoals beschreven in artikel 9 van de verordening (EU) 2021/1060.[33] Artikel 9 stelt dat de lidstaten de grondrechten en het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie[34] naleven, dat er aandacht is voor gendergelijkheid, dit moet worden meegewogen en bevorderd tijdens de hele duur van de programma's.

Er dienen maatregelen genomen te worden om discriminatie te voorkomen op grond van geslacht, ras, etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid. Verder moeten de doelstellingen van de programma's gericht zijn op het bevorderen van duurzame ontwikkeling als bedoeld in artikel 11 VWEU[35], rekening houdend met de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN, de Overeenkomst van Parijs en het beginsel 'geen ernstig afbreuk doen'.

In het EFRO-programma West-Nederland staat dat indieners van projectplannen wordt gevraagd om op te nemen hoe ze omgaan met de horizontale beginselen. In de projecten-selectie wordt geborgd dat deze projecten geen negatieve invloed hebben op deze beginselen. Daarnaast moeten projecten voldoen aan de verplichtingen van de Verenigde Naties betreffende de rechten van personen met een handicap, en toegankelijkheid garanderen in overeenstemming met Artikel 9 van de verordening (EU) 2021/1060 en met wetgeving van de Europese Unie tot harmonisering van toegankelijkheidseisen voor producten en diensten. Daarnaast zit in het Monitoringcomité een vertegenwoordiger die onder andere de naleving van het Handvest onder zijn of haar verantwoordelijkheid heeft. Dit lid heeft de rol om de beheerautoriteit actief te bevragen over naleving van het Handvest in het programma. Tenminste een keer per jaar is dit punt op de agenda van het Monitoring-comité geagendeerd.

---

33 Verordening - 2021/1060 - EN - EUR-Lex

34 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

35 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - BWBV0001506

Uit de interviews blijkt dat er één project is afgewezen omdat het niet in lijn was met de horizontale beginselen. Verder voldoen andere projecten hieraan, er wordt hier op getoetst en verklaard door de aanvrager.

6.3 Landenspecifieke aanbevelingen

In de aanbeveling van de Raad van de Europese Unie inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Nederland zijn de landenspecifieke aanbevelingen beschreven.[36] De Raad heeft 4 actiepunten aanbevolen aan Nederland voor 2024 en 2025, op het gebied van 1) budgettaire en economische stabiliteit, 2) de uitvoering van cohesiebeleidsprogramma's, 3) de arbeidsmarkt, en 4) duurzame energie en randvoorwaarden.

Relevant voor de EFRO-programma's zijn de aanbevelingen voor het versnellen van de uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's en in de tussentijdse evaluaties gericht blijven op de overeengekomen prioriteiten en het testen en proefdraaien van oplossingen ter beperking van netcongestie. Daarnaast zullen de randvoorwaarden moeten worden verbeterd om investeringen in het elektriciteitstransmissie- en het elektriciteitsdistributienet te stimuleren, om met name de uitrol van hernieuwbare energie te versnellen en het concurrentievermogen te verbeteren. Verder moeten structurele en sectorspecifieke tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden worden aangepakt, onder meer door onderbenut arbeidspotentieel aan te boren en de overstap naar sectoren met een hoge productiviteit en naar sectoren die verband houden met maatschappelijke uitdagingen te stimuleren.

Kansen voor West III past de landenspecifieke aanbevelingen toe door publieke investeringsprojecten te versnellen en private investeringen te stimuleren, met als doel economisch herstel te bevorderen. Zowel het specifieke doel voor innovatie als de 3 specifieke doelstellingen gericht op energie in prioriteit 2 passen volledig op deze aanbeveling. De nadruk ligt op de groene en digitale transitie, inclusief investeringen in digitale vaardigheden, duurzame infrastructuur, energie-efficiëntie, en missie gedreven onderzoek en innovatie. Dit sluit aan op eerdere aanbevelingen, zoals die van 2019, waarin werd geadviseerd om economisch beleid te richten op onderzoek en ontwikkeling, hernieuwbare energie, en broeikasgasreductie.

Daarnaast draagt het programma bij aan duurzame stedelijke ontwikkeling, door achtergestelde wijken te ondersteunen, bedrijven te stimuleren, en sociale innovatie te bevorderen. Er wordt geïnvesteerd in scholing en arbeidsmarktintegratie om de inzetbaarheid van mensen te vergroten, wat volledig in lijn is met de aanbevelingen voor een geïntegreerde aanpak van stedelijke uitdagingen en arbeidsmarktvraagstukken.

Uit de interviews komt naar voren dat binnen het EFRO-programma Kansen voor West III er specifiek wordt gestuurd op projecten die rechtstreeks aansluiten op de landenspecifieke aanbevelingen. Er zijn dan ook diverse projecten goedgekeurd die bijdragen aan het tegengaan van netcongestie. De prioriteiten van het programma liggen dan ook in lijn met deze aanbevelingen, waardoor projecten indirect bijdragen aan de actiepunten zonder dat hier strikte eisen aan zijn gekoppeld. Ambtelijke adviseurs zorgen ervoor dat er regelmatig

[36] Aanbeveling van de Raad inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Nederland.

terugkoppeling plaatsvindt over de landenspecifieke aanbevelingen binnen de deskundigen-commissie, zodat deze commissieleden op de hoogte blijven van relevante nationale en Europese beleidsdoelen en hier waar mogelijk op kunnen inspelen.

6.4 INEK

Het Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat (INEK) bevat de hoofdlijnen van het klimaat- en energiebeleid voor de periode 2021-2030.[37] De inhoud wordt voor een belangrijk deel bepaald door het Europese Klimaatakkoord. Dit akkoord bevat een pakket aan maatregelen, waarmee het politieke CO2-reductiedoel van 49% in 2030 zal worden gerealiseerd. In aanvulling op de (nieuwe, nationale) maatregelen uit het klimaatakkoord, bevat het INEK ook (i) beleid dat volgt uit Europese verplichtingen, (ii) lopend beleid en (iii) beleid dat in het Regeerakkoord is aangekondigd, maar geen onderdeel uitmaakt van het Klimaatakkoord. In het INEK is EFRO opgenomen. De zin die hierover staat is: "EZK co-financiert de regionale structuurfondsprogramma's van de EU. Hoofddoelstellingen van de programma's zijn innovatie en koolstofarme economie". In de INEK-update van juni 2024 wordt EFRO als één van de beschikbare EU-fondsen genoemd in het kader van 'noodzakelijke investeringen' voor het klimaat- en energiebeleid. Er wordt echter niet inhoudelijk ingegaan op de fondsen zelf en de doorwerking naar de dimensies van het nationaal plan (decarbonisatie, energie-efficiëntie, energiezekerheid, interne energiemarkt en onderzoek innovatie en concurrentievermogen) zijn niet in het INEK zelf te achterhalen.

In het programma EFRO 2021-2027 Kansen voor West III staat dat het EFRO-programma bijdraagt aan vermindering van de stikstofdepositie en het verbeteren van de luchtkwaliteit onder prioriteit 1 en prioriteit 2. Dit gebeurt uiteraard door de projecten onder prioriteit 2 en ook bij projecten met interventiecodes 29 en 30 bij prioriteit 1. Voorbeelden van projecten zijn verduurzamingsinitiatieven in de mobiliteitssector (o.a. scheepvaart, zoals walstroom), projecten ter stimulering van elektrisch vervoer of verduurzaming van de industrie.

In de interviews wordt aangegeven dat er geen signalen zijn dat bijsturing van het programma noodzakelijk is met betrekking tot het INEK.

6.5 Belangrijke veranderingen in de sociaaleconomische situatie

Het EFRO-programma heeft als doel zoveel mogelijk bij de sociaaleconomische situatie en de territoriale behoeften in de regio aan te sluiten. Daarbij is het belangrijk om de huidige sociaaleconomische situatie inzichtelijk te maken en een indicatie te geven of de financiële, economische en sociale regionale ontwikkeling leidt tot andere inzichten en eventuele bijsturing van het programma.

Elke vier jaar wordt een kansenrapport opgesteld voor de vier verschillende landsdelen dat inzicht geeft in de sterktes, zwaktes, kansen en bedreigen voor regionale ontwikkeling.[38] Uit het onderzoek 'Op zoek naar kansen in West-Nederland' dat in 2024 is uitgevoerd door Balland en Boschma komen de volgende punten:

[37] Concept update Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat
[38] Op zoek naar kansen in West-Nederland, P.A. Balland & R. Boschma

Sterktes
West-Nederland beschikt over een goede technologische en wetenschappelijke basis in veel kansrijke sectoren zoals Life Sciences-Biotech, Klimaatneutrale Landbouw en Innovatief Waterbeheer. West-Nederland is sterk gespecialiseerd in technologieën zoals Quantum en Hergebruik van Plastics. Daarnaast heeft West-Nederland een solide positie in minder complexe technologieën zoals Biotechnologie, Organische Fijn Chemie, en Farmacie. Ook in de dienstverlenende sectoren zoals Verzekeringen en Pensioenfondsen heeft de regio aanzienlijke specialisaties opgebouwd.

Zwaktes
Ondanks het sterke technologische potentieel in de regio, is het wetenschappelijk potentieel in belangrijke technologieën zoals Voedsel Chemie en Nanotechnologie relatief beperkt. Bovendien is er een afname in specialisaties op bepaalde gebieden zoals Quantum en Voedsel Chemie, wat kan wijzen op een verlies aan concurrentiepositie in Europa en Nederland. Er ontbreekt een duidelijke strategie om complementaire kennis uit andere regio's te benutten, wat kansen onbenut laat.

Kansen
Er liggen aanzienlijke kansen in de ontwikkeling van ‘smart specalisation’ (S3) beleid. Doelstelling van S3 beleid is het ontwikkelen van nieuwe specialisaties, maar ook vernieuwing van al bestaande specialisaties in de regio. West-Nederland kan profiteren van R&D-subsidies en het opzetten van samenwerkingsprojecten met kennisinstellingen, bedrijven en andere regio’s. Het versterken van het onderwijsbeleid en het aantrekken van internationaal talent kan het innovatieklimaat verbeteren. Verder kan West-Nederland zich verder ontwikkelen in Chemie en Milieutechnologie.

Bedreigingen
West-Nederland loopt het risico dat de afname in specialisaties zoals Voedsel Chemie en Quantum de concurrentiepositie verzwakt. Daarnaast bestaat de dreiging van onvoldoende beleidsafstemming en samenwerking met en in andere Nederlandse regio’s, waardoor kansen in complementaire kennis en technologieën onbenut blijven. Een duidelijke visie op internationale samenwerking en regionale samenwerking in Nederland kan de regio hierin helpen.

Uit de interviews blijkt dat de sociaaleconomische situatie in West-Nederland geen aanleiding geeft tot grote herzieningen binnen het programma Kansen voor West III. De algemene ontwikkelingen in de regio sluiten goed aan bij de doelen en prioriteiten van het programma en er zijn veel projecten gestart die aansluiten bij de sterktes en de kansen van de regio.

Uit de gesprekken volgt uit een nadere blik op specifieke subregio's dat in Amsterdam een toenemende nadruk op de circulaire economie wordt gesignaleerd. Dit wordt gezien als een relevant thema dat sterker in het programma zou kunnen worden weerspiegeld. Hoewel deze ontwikkeling wordt benadrukt in de interviews, leidt dit niet tot de noodzaak voor structurele aanpassingen volgens de betrokkenen. Er wordt ook aangegeven dat er juist veel van deze projecten in het programma zijn goedgekeurd.

Op basis van de bestudeerde bronnen en de gevoerde gesprekken stellen de evaluatoren dan ook geen noodzaak vast om op basis van de sociaal economische situatie het programma bij te sturen. De mogelijkheden van het EFRO-programma lijken over het algemeen goed aan te sluiten bij de kenmerken van de regio. Op basis van de SWOT-analyse kan wel overwogen worden om ook EFRO aan te wenden om samenwerkingen op nationaal en internationaal niveau verder te versterken.

7 Reflectie (conclusie)

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk geeft antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- Welke lessen kunnen getrokken worden ten aanzien van de resultaten in termen van de programmadoelen (indicatoren-streefwaardes-interventietypes) en wat zijn eventuele verbeterpunten op deze onderdelen? En wat is het gevolg daarvan de best mogelijke aanwending voor de flexibiliteitsbijdrage?
- Welke inhoudelijke aanpassingen aan de programma's zijn eventueel wenselijk naar aanleiding van de ervaringen met de uitvoering en de gerealiseerde programmaprestaties?
- In hoeverre is sprake van een doelmatige uitvoering? Welke factoren zijn van invloed op een (on)doelmatige uitvoering?

7.2 Doeltreffendheid

De doeltreffendheid gaat over de mate waarin het EFRO-programma de doelstellingen bereikt. Op basis van de bevindingen zoals die in het rapport zijn weergegeven trekken wij de volgende conclusies op het gebied van de doeltreffendheid:

- Het programma ging snel van start, maar kent enige vertraging in de afronding van de projecten. Hierdoor blijven de output- en resultaatindicatoren op onderdelen op dit moment achter bij de doelstellingen (vooral de mijlpalen). Voornamelijk prioriteit 2 behoeft aandacht, om de streefwaarden te gaan bereiken.
- Alhoewel het waarschijnlijk is dat de doelstellingen in prioriteit 5 (stedelijk luik) behaald worden, moet er wel aandacht blijven voor het genereren, selecteren en uitvoeren van voldoende projecten. Met name projecten in Amsterdam zijn nodig om de doelstellingen te gaan behalen. De andere steden liggen goed op koers, waarbij Utrecht vrijwel het op dit moment beschikbare budget gecommitteerd heeft.
- Op basis van de voorgenomen bijsturing, door het schuiven van middelen binnen prioriteit 2, van RSO 2.1 en RSO 2.2 naar RSO 2.3 en RSO 2.6, is het waarschijnlijker dat de doelstellingen binnen prioriteit 2 gehaald gaan worden.
- Voor de andere prioriteiten en doelstellingen geldt dat conform planning wordt ingezet, en de evaluatoren verwachten dan ook dat de doelstellingen en streefwaarden behaald zullen worden zonder dat er op programma niveau bijsturingen nodig zijn.
- De evaluatoren stellen vast dat de gekozen thema's en openstellingen over het algemeen goed aansluiten bij de behoeften in het landsdeel. Alleen waterstof loopt op dit moment niet.
- Wel constateren de evaluatoren dat de doeltreffendheid van het programma enigszins beperkt wordt door de harde scheiding van middelen tussen de transitieregio en de meer ontwikkelde regio. Hierdoor is het grensoverschrijdend samenwerken over de provinciegrenzen heen binnen projecten soms lastig.

7.3 Doelmatigheid

Bij de doelmatigheid van het programma draait het om de verhouding tussen de in te zetten (financiële) middelen en de te realiseren effecten. Op basis van de bevindingen zoals die in het rapport zijn weergegeven trekken wij de volgende conclusies op het gebied van de doelmatigheid:

- Gegeven de voortgang van het programma kan er op dit moment nog niet worden geconcludeerd of het programma doelmatig is. Dit geldt zeker ook voor het stedelijk luik, waar geen goede indicator is voor de arbeidsmarkt.
- Wanneer we iets dieper ingaan op de voortgang van het programma, zien we overigens dat er geen (grote) zorgen zijn over de uitputting van de budgetten of het behalen van de doelstellingen bij beide prioriteiten. Ook de klimaatdoelstelling voldoet op dit moment met 31,2% aan de vereiste 30%. Grootschalige bijsturing op programmaniveau lijkt dan ook vooralsnog niet nodig. Wel kan overwogen worden om middelen te verschuiven binnen prioriteit 2 (zie ook Doeltreffendheid), wat kan bijdragen aan een doelmatiger inzet van middelen.
- Tegelijkertijd constateren de evaluatoren dat de organisatie van het programma, over vier provincies en vier grote steden, een relatief zware uitvoeringorganisatie nodig heeft. Dit heeft echter geen consequenties voor de doelmatigheid, omdat deze middelen worden aangevuld door de decentrale overheden. Gegeven deze organisatievorm hebben de evaluatoren geen indicatie dat de uitvoering dan ook niet doelmatig zou verlopen.
- De administratieve lasten zijn lager ten opzichte van de vorige programmaperiode, met name door de invoering van de SCO.
- De administratieve lasten worden als aandachtspunt benoemd door de projecten. De inzet van SCO (vast uurtarief) wordt wel als positief ervaren, maar sluit niet meer aan gezien de hoogte van de inflatie van de afgelopen jaren en zou op basis van onze berekeningen verhoogd moeten worden naar 60 euro voor de resterende periode.

7.4 Aanbevelingen

De volgende aanbevelingen volgen uit de bevindingen en de conclusies:

1. Houd de koers vast die gekozen is in het programma, maar verschuif gelden binnen prioriteit 2. Op basis van de uitkomsten en de gesprekken die we hebben gevoerd is er geen reden om grootschalig bij te sturen op programmaniveau. Er wordt wel gesproken over het schuiven met gelden tussen verschillende specifieke doelstellingen (van RSO 2.1 en RSO 2.2 naar RSO 2.3 en RSO 2.6). De evaluatoren vinden dit, gezien de uitputting van de budgetten, een logische keuze. Naar verwachting zal deze aanpak de voortgang van het programma positief beïnvloeden.

2. Herzie de output- en resultaatindicatoren bij bijsturing van het programma. In zijn algemeenheid geldt dat er bij bijsturing van het programma opnieuw gekeken moet worden naar de output- en resultaatindicatoren. Hiervoor moet een programmawijziging worden ingediend, waarbij ook de output- en resultaatindicatoren niet vergeten moeten worden. Hierbij is het belangrijk om realistische streefwaarden te definiëren. Dit geldt voornamelijk voor de indicatoren voor specifieke doelstellingen waartussen middelen geschoven worden

(2.1, 2.2, 2.3 en 2.6), maar ook voor een aantal indicatoren waarbij de huidige inzet nog beperkt is. Voor de indicatoren die gaan over de financieringsinstrumenten in prioriteit 2 geldt dat deze geschrapt dienen te worden (RCO03). Daarnaast zijn het toevoegen van indicatoren RCO18 bij specifieke doelstelling 2.6 nodig, en het aanpassen van de streefwaarden bij RCO04 bij SD 1.1 (transitieregio), RCO18 bij SD 2.1 (meer ontwikkeld) en RCO22 bij SD 2.2 (meer ontwikkeld).

3. Organiseer de deskundigencommissie op andere wijze. Het is van belang om de deskundigheid binnen de deskundigencommissie blijvend te waarborgen om op deze wijze passend advies en goedkeuring te geven aan projecten. Het gebruik van een pool met meerdere typen deskundigheid kan helpen om de kwaliteit van de projecten beter in te schatten en te vergroten. Gezien de voortgang van het programma is deze aanbeveling wellicht niet meer binnen het huidige programma effectief door te voeren, maar zou dit voor een volgende periode wenselijk zijn.

4. Blijf vinger aan de pols houden in de uitvoering. Het is de verwachting dat het programma de doelstellingen kan bereiken, met de geplande bijsturingen. Het is echter noodzakelijk om steeds vinger aan de pols te blijven houden en op tijd te signaleren wanneer er zich toch problemen bij de uitvoering Dit geldt ook voor bijsturing binnen het stedelijk luik. Er zijn echter geen indicaties dat deze monitoring op dit moment niet adequaat plaatsvindt.

5. Neem een indicator op het gebied van arbeidsmarkt op binnen het programma voor prioriteit 5. Er ontbreekt een indicator voor de arbeidsmarkt die specifiek aansluit op de stedelijke context binnen het stedelijk luik deel van het programma. Dit maakt het moeilijker om de impact van stedelijke projecten op werkgelegenheid en sociale inclusie goed te meten en te sturen. Het opnemen van een arbeidsmarktindicator is daarom een belangrijke aanbeveling voor de verdere ontwikkeling van het programma. Op basis van de gevoerde gesprekken en de haalbaarheid binnen het huidige EFRO-programma, adviseren de evaluatoren om in te zetten op een indicator op output-niveau (zie paragraaf 5.5). Een van deze twee indicatoren is binnen het lopende EFRO-programma het eenvoudigst te implementeren, en geeft toch een indicatie van de impact. De indicator die gaat over het aantal gestarte trajecten is daarbij de beste indicator om iets over de impact van het programma te kunnen zeggen. De andere mogelijkheid, de resultaatindicator, is in de ogen van de evaluatoren te omslachtig om in de huidige resterende programmaperiode te implementeren gezien de huidige uitputting van het budget. Deze indicator kan wel opgenomen worden in de volgende programmaperiode, indien nog relevant. Dan is voor alle betrokkenen van begin af aan duidelijk welke actie ondernomen moet worden met betrekking tot de dataverzameling.

6. Blijf zorgen voor duidelijkheid en aandacht voor declareren richting gebruikers. De volgende (open deuren) zijn hierbij van belang:
   a. Blijf zorgen voor aandacht bij begunstigden voor het declareren van middelen bij projecten om de N+3 norm te halen.
   b. Ga door met de goede communicatie over het programma om de bekendheid van het programma te blijven vergroten.
   c. Ga door met de begeleiding van veelbelovende projecten.

Bijlage 1: Overzicht onderzoeksvragen

Onderzoeksvragen	Vindplaats in het onderzoek
Deel 1: algemeen EFRO overstijgend	
Hoe is de planning van de programmering ingericht?	Paragraaf 4.2
Hoe loopt het committeren van programmamiddelen? Welke invloed heeft de manier van committeren van de financiële middelen op het (kunnen) realiseren van programmadoelstellingen?	Hoofdstuk 3
In hoeverre lukt het om projecten te vinden die voldoen aan de doelen van het programma? Waarom wel/niet?	Hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5
Op welke wijze is bij de opzet en inrichting van het programma rekening gehouden met de horizontale beginselen (artikel 9 CPR[39][40])?	Paragraaf 6.2
Hoe is de verdeling over de prioriteiten bij de ingediende aanvragen en op welke activiteiten (interventietypes) binnen de prioriteiten wordt met name ingezet? Wat voor type projecten zijn gestart in de 4 programma's?	Paragraaf 3.2 en paragraaf 5.2
In hoeverre zijn de tussentijdse mijlpalen zoals geformuleerd in het programma behaald en wat zijn de belangrijkste redenen voor het wel/niet realiseren van de mijlpalen?	Paragraaf 5.4 en paragraaf 5.5
Wat is, op basis van de aanvragen en geselecteerde projecten, het perspectief voor het behalen van de eindstreefwaarden (2029)? Zijn er bijsturingen nodig om de programmadoelstellingen te behalen?	Paragraaf 5.6
Welke lessen kunnen getrokken worden ten aanzien van de resultaten in termen van de programmadoelen (indicatoren-streefwaardes-interventietypes) en wat zijn eventuele verbeterpunten op deze onderdelen? En wat is als gevolg daarvan de best mogelijke aanwending voor de flexibiliteitsbijdrage?	Hoofdstuk 7
Wat zijn de relevante landen specifieke aanbevelingen[41] (publicatie in juni 2024) en hoe verhouden die zich tot het programma?	Paragraaf 6.3
Leiden de landen specifieke aanbevelingen tot andere inzichten voor de bijsturing van het programma en/of de inzet van de flexibiliteitsbijdrage?	Paragraaf 6.3

39 Verordening (EU) 2021/1060 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2021 houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid

40 *Artikel 9,* **Horizontale beginselen.** 1. De lidstaten en de Commissie zorgen bij de uitvoering van de fondsen voor de eerbiediging van de grondrechten en de naleving van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. 2. De lidstaten en de Commissie zien erop toe dat de gelijkheid van vrouwen en mannen, gendermainstreaming en de integratie van een genderperspectief worden meegewogen en bevorderd tijdens de hele duur van de voorbereiding, uitvoering, monitoring, rapportage en evaluatie van programma's. 3. De lidstaten en de Commissie nemen passende maatregelen om discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afkomst, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid bij de voorbereiding en de uitvoering van, het toezicht op, de rapportage over en de evaluatie van programma's te voorkomen. Tijdens de voorbereiding en uitvoering van programma's wordt met name rekening gehouden met de toegankelijkheid voor personen met een handicap. 4. De doelstellingen van de fondsen worden nagestreefd met als doel het bevorderen van duurzame ontwikkeling als bedoeld in artikel 11 VWEU, rekening houdend met de duurzameontwikkelingsdoelen van de VN, de Overeenkomst van Parijs en het beginsel "geen ernstige afbreuk doen".

41 https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11711-2024-INIT/nl/pdf. Met name aanbeveling 2: De uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, aanzienlijk versnellen en ervoor zorgen dat de hervormingen en investeringen uiterlijk in augustus 2026 tot een goed einde zijn gebracht. De uitvoering van de cohesiebeleidsprogramma's versnellen. In het kader van de tussentijdse evaluatie daarvan gericht blijven op de overeengekomen prioriteiten en het testen en proefdraaien van oplossingen ter beperking van de congestie op het elektriciteitsnet bevorderen, en daarbij de kansen die het platform voor strategische technologieën voor Europa biedt om het concurrentievermogen te verbeteren, in overweging nemen.

Onderzoeksvragen	Vindplaats in het onderzoek
Hoe is de vooruitgang in het Nationale Energie en Klimaatplan[42] en leidt dit nog tot andere inzichten voor de bijsturing van het programma en/of de inzet van de flexibiliteitsbijdrage?	Paragraaf 6.4
Hoe is de sociaaleconomische situatie van de betrokken regio, met bijzondere nadruk op territoriale behoeften, waarbij met elke belangrijke negatieve financiële, economische of sociale ontwikkeling rekening wordt gehouden en leidt dit nog tot andere inzichten voor de bijsturing van het programma en/of de inzet van de flexibiliteitsbijdrage?	Paragraaf 6.5
Sluit de berekening van de simplified cost options nog aan bij de huidige economische ontwikkelingen?	Paragraaf 3.3
Deel 2: uitvoering en implementatie van het EFRO-programma	
Hoe is het proces van de uitvoering verlopen (uitwerken van de openstellingen, aanvraag, projectselectie door deskundigencommissie, afhandeling aanvraag, communicatie)?	Hoofdstuk 3
In hoeverre is er verschil per programma en zijn daaruit 'good practices' te destilleren?	Overkoepelend rapport
Is bij de uitvoering sprake van implementatieproblemen? Zo ja, hoe is hier mee omgegaan en wat is het resultaat?	Hoofdstuk 3
In hoeverre is sprake van een doelmatige uitvoering? Welke factoren zijn van invloed op een (on)doelmatige uitvoering?	Hoofdstuk 4 en paragraaf 7.3
Hoeveel projectaanvragen zijn ingediend en welke aandeel is gehonoreerd per programma? Wat zijn de belangrijkste redenen voor het niet-honoreren van aanvragen?	Paragraaf 5.2
Welke inhoudelijke aanpassingen aan de programma's zijn eventueel wenselijk naar aanleiding van de ervaringen met de uitvoering en gerealiseerde programmaprestaties?	Paragraaf 7.4
Deel 3: financiering	
Welke eisen/voorwaarden worden vanuit het programma gesteld aan de financiering van projecten? Aan welke eisen moeten projecten voldoen om voor subsidie in een aanmerking te komen?	Paragraaf 5.2
Uitputting budget a. Hoe verloopt de uitputting van het budget? b. s dit wel/niet volgens de verwachting? c. Wat zijn de belangrijkste redenen hiervoor?	Hoofdstuk 4
Rijkscofinanciering a. Welk bedrag aan cofinanciering is ingezet en uit welke bronnen (publiek/privaat)? b. Hoe worden Rijksco-financieringsmiddelen ingezet? (naar type projecten/interventies) Welke specifieke eisen/randvoorwaarden gelden er voor de inzet van EZK-cofinanciering?	Paragraaf 4.4

42 Update van het Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat 2021-2030 | Rapport | Rijksoverheid.nl

Bijlage 2: Gebruikte bronnen

Gesproken personen

Geïnterviewden

Naam	Functie/Rol
Ruud van Raak	Hoofd beheerautoriteit, KvW
Saskia Bruines	Wethouder Den Haag, voorzitter Stedelijke Adviesgroep Den Haag
Jeroen Elzenaar	Controller, KvW
Marleen van Meijeren	Controller, KvW
Mark van Marken	Programmamanager, KvW
Daan van Baar	Steunpunt KvW, Provincie Zuid Holland
Alexander Hulshof	Steunpunt KvW, Provincie Utrecht
Paul Allthuis	Monitoringcomité
Jan Willem Donkers	Deskundigencommissie, voorzitter
Robbert-Jan Kromkamp	Deskundigencommissie, lid
Arij van Berkel	Deskundigencommissie, lid
Jeroen Noot	Begunstigde
Marjan Kreijns	Begunstigde
Hilal Makhoukhi	Begunstigde
Ellen Hietbring Benedict	Subsidieadviseur
Marinus Neervoort	Subsidieadviseur
Oege Doornbosch	Subsidieadviseur

Aanwezigen validatiesessie

Naam	Functie/Rol
Ruud van Raak	Hoofd beheerautoriteit, KvW
Jeroen Elzenaar	Controller, KvW
Marleen van Meijeren	Controller, KvW
Edwin Bijkerk	Programmasecretaris, KvW
Rik van der Laan	Programmamanager, KvW
Mark van Marken	Programmamanager Amsterdam, KvW
Nienke Smidtman	Programmamanager Den Haag, KvW
Bart Visscher	Steunpunt KvW, Provincie Flevoland
Tessa de Boer	Steunpunt KvW, Provincie Noord-Holland
Marja Baas	Steunpunt KvW, Provincie Noord-Holland
Femke van Egmond	Steunpunt KvW, Provincie Utrecht
Daan van Baar	Steunpunt KvW, Provincie Zuid-Holland
Felix Netten	Ministerie van Economische Zaken

Aanwezigen validatiesessie Stedelijk Luik

Naam	Regio/Rol
Ruud van Raak	Hoofd beheerautoriteit, KvW
Edwin Bijkerk	Programmasecretaris, KvW
Sarah Davies	Steunpunt KvW, Provincie Utrecht
Femke van Egmond	Steunpunt KvW, Provincie Utrecht
Marike Dijksterhuis	Gemeente Rotterdam
Rik van der Laan	Programmamanager, KvW
Henrik Terlouw	Gemeente Den Haag
Vesna Janjac	Gemeente Amsterdam
Jelle van der Weijde	ROM regio Utrecht
Mark van Marken	Programmamanager Amsterdam, KvW
Marije Poel	Hogeschool van Amsterdam
Nienke Smidtman	Programmamanager Den Haag, KvW

Overige bronnen

Operationele programma's 2021-2027 van de vier beheerautoriteiten

- Programma EFRO 2021-2027 Noord-Nederland. Geraadpleegd op https://www.snn.nl/sites/default/files/documents/sfc2021-PRG-2021NL16RFPR001-1.1.pdf.
- Programma EFRO 2021-2027 Oost-Nederland. Geraadpleegd op https://media.gelderland.nl/sfc2021_PRG_2021_NL_16_RFPR_004_1_1web_096b8d571a.pdf?updated_at=2022-08-26T07:58:32.639Z.
- Programma EFRO 2021-2027 Zuid-Nederland. Geraadpleegd op https://www.stimulus.nl/opzuid-2021-2027/wp-content/uploads/sites/12/2022/04/Programma-EFRO-2021-2027-Zuid-Nederland-uitgebreide-versie.pdf.
- Programma EFRO 2021-2027 West-Nederland. Geraadpleegd op https://www.kansenvoorwest2.nl/files/efro-2021-2027-kvw3-dec-2021.pdf.

Rapporten en wetten EU

- Europese Commissie. (2023). *UITVOERINGSBESLUIT VAN DE COMMISSIE van 10.7.2023 tot wijziging van Uitvoeringsbesluit C(2022) 4903 tot goedkeuring van het programma "EFRO 2021-2027 Oost-Nederland" voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling in het kader van de doelstelling 'Investeren in werkgelegenheid en groei' voor de regio's Overijssel en Gelderland in Nederland.*
- Europees Parlement. (2021). *Verordening 2021/1060 EN - EUR-Lex*. Geraadpleegd op https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=celex%3A32021R1060.
- Europees Parlement. (2024). *VERORDENING (EU) 2024/795*. Geraadpleegd op https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32024R0795.
- Europese Unie. (2013). *Handvest van de grondrechten van de Europese Unie*. Geraadpleegd op https://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_nl.pdf.
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. *Concept update Integraal Nationaal Plan Energie en Klimaat 2021-2030.* Geraadpleegd op https://open.overheid.nl/documenten/105257f6-c87e-4603-8521-244feadade6a/file.

- Overheid.nl. *Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (BWBV0001506)*. Geraadpleegd op https://wetten.overheid.nl/BWBV0001506/2013-07-01.
- Raad van de Europese Unie. *Aanbeveling van de Raad inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Nederland.* Geraadpleegd op https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/fdeaef0a-2ee7-11ef-a61b-01aa75ed71a1/language-nl.

Aangeleverde data Kansen voor West

- Dataset MTR West: Overzicht aanvragen en projecten West.
- Dataset 20241113 Totaal Data West MK. (Aangeleverd door Kansen voor West).
- Dataset KVW Projectoverzicht_11-09-2024. (Aangeleverd door Kansen voor West).
- Methodologisch Kader Kansen voor West 2021-2027.
- Kansen voor West. *Aanvullende voorwaarden voor projecten bij de openstellingen met de specifieke doelen 2.1, 2.3 of 2.4.*
- Kansen voor West. *Monitor EFRO West 2024*
- Kansen voor West. *Kansen voor Rotterdam III: uitvoeringsplan GTI Rotterdam.*
- Kansen voor West. *Haags Uitvoeringsprogramma Kansen voor West III*
- Kansen voor West. *Uitvoeringsplan Kansen voor Amsterdam 2021 - 2027*
- Kansen voor West. *Uitvoeringsplan 'Kansen voor Utrecht' 2021-2027*

Websites

- Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). *Dienstenprijzen*. Geraadpleegd op https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/83760NED.
- Europees Parlement. *Europees Fonds voor regionale ontwikkeling (EFRO)*. Geraadpleegd op https://www.europarl.europa.eu/factsheets/nl/sheet/95/europees-fonds-voor-regionale-ontwikkeling-efro-.
- Europese Unie. *Strategic Technologies for Europe Platform*. Geraadpleegd op https://strategic-technologies.europa.eu/index_en?prefLang=nl&etrans=nl.

Overig

- EFRO Handboek 2021-2027. Geraadpleegd op https://media.gelderland.nl/5_5_TGA_Handboek_EFRO_2021_2027_GOEDGEKEURD_0a760b6fd4.pdf?updated_at=2022-11-15T12:42:52.691Z.
- Kansen voor West. *Samenvatting Programma Kansen voor West III periode 2022-2029*. Geraadpleegd op https://kvw3.kansenvoorwest.nl/files/samenvatting-programma-kvw-2022-2029.pdf
- P.A. Balland & R. Boschma. *Op zoek naar kansen in West-Nederland*, 14 mei 2024.
- Kansen voor West. *Regionale Innovatie Slimme Specialisatie Strategie RIS3 West-Nederland.* Geraadpleegd op https://www.kansenvoorwest2.nl/files/ris-west-def-xiii.pdf.

Bijlage 3: Rijkscofinanciering: type openstelling

Uitsplitsing gecommitteerde Rijkscofinanciering EZ naar type project

(in miljoenen euro's, peildatum: 01-12-2024)

Prioriteit		Omschrijving	1.1	2.1	2.2	2.3	2.6	5.1	Totaal
Noord Holland									
	Amsterdam	(15-11-22): Klimaat GTI Het Bevorderen van energie-efficiëntie in de bebouwde omgeving							0
	Amsterdam	(1-6-22): Innovatie Life Science mkb-	0,5						0,5
	Amsterdam	(17-4-23) Klimaat GTI Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie: Investeren in oplossin-gen en mechanismen ter bevorde-ring van							0
	Amsterdam	(17-4-23): Innovatie mkb	1,3						1,3
	Amsterdam	(17-4-23): Innovatie mkb-Voedsel							0
	Amsterdam	(17-4-23) Klimaat - Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie; circulaire textiel							0
	Amsterdam	(3-4-22): Europa dichter bij de burgers / CLLD Stadsdeel Noord							0
	Noord-Holland	(1-11-23): Circulair bouwen					0,75		0,75
	Noord-Holland	(15-11-22): Innovatie Bloembollenteelt							0
	Noord-Holland	(15-11-22): Innovatie investeringsvermogen voor mkb							0
	Noord-Holland	(15-11-22): Innovatie mkb Valorisatie Smart Industry Fieldlabs TENDE							0
	Noord-Holland	(15-11-22): Klimaat / Groene Waterstof							0
	Noord-Holland	(15-04-24) Klimaat / Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie textiel. Actielijn 1-2-3							0
	Noord-Holland	(1-6-22): Innovatie							0
	Noord-Holland	(1-6-22): Innovatie2							0
	Noord-Holland	(1-6-22): Klimaat / Warmtenetten							0
	Noord-Holland	(17-4-23): Klimaat / Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie textiel							0

Prioriteit		Omschrijving	1.1	2.1	2.2	2.3	2.6	5.1	Totaal
	Noord-Holland	(8-1-2024): Versterking van de onderzoeks- en innovatiecapa-citeit,actielijn 1 en 3 Smart Tech Innovatie vouchers	0,2						0,2
Zuid-Holland									
	Rotterdam	(15-11-22): Klimaat GTI NPRZ							0
	Rotterdam	(15-11-22): transities GTI-gebieden en benutten arbeidspotentieel NPRZ							0
	Rotterdam	(15-04-24): transities GTI-gebieden en benutten arbeidspotentieel NPRZ overig							0
	Rotterdam	(1-6-22): Europa dichter bij de burgers / CLLD Bospolder-Tussendijken							0
	Rotterdam	(1-6-22): Innovatie							0
	Rotterdam	(17-4-23): Innovatie-circulair mkb	0,6						0,6
	Rotterdam	(17-4-23): Klimaat - Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie					0,1		0,1
	Rotterdam	(8-1-2024): Bevorderen van de geïntegreerde sociale, economische en ecologische / duurzame ontwikkeling, cultureel erfgoed, toerisme en veil							0
	Rotterdam	(8-1-2024): Walstroom Rotterdam				0,5			0,5
	Den Haag	(15-11-22): Klimaat GTI Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie							0
	Den Haag	(15-11-22): Klimaat GTI Ontwikkelen van slimme energiesystemen, grids en opslag							0
	Den Haag	(1-6-22): transities GTI-gebieden en benutten arbeidspotentieel							0
	Den Haag	(1-6-22): Valorisatie	2,8						2,8
	Zuid-Holland	(15-11-22): Innovatie - Doorontwikkeling Fieldlabs TENDER	1,4						1,4
	Zuid-Holland	(15-4-24): Versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit,actielijn 1 en 3 Zorgtech vouchers	0,03						0,03
	Zuid-Holland	(15-4-24):Versterking van de onderzoeks- en innovatiecapaciteit,actielijn 1 en 3 Campus-Fieldlabs vouchers PZH	1,8						1,8
	Zuid-Holland	(15-4-24):Versterking van de onderzoeks- en							0

Prioriteit		Omschrijving	1.1	2.1	2.2	2.3	2.6	5.1	Totaal
		innovatiecapaciteit,actielijn 1 en 3 Klimaat en energie vouchers PZH							
	Zuid-Holland	(1-6-22) Klimaat Warmtenetten							0
	Zuid-Holland	(1-6-22): Innovatie - Doorontwikkeling Fieldlabs 2.0							0
	Zuid-Holland	(17-4-23): Innovatie - doorontwikkeling campus	0,6						0,6
	Zuid-Holland–Rotterdam	(1-6-22): Klimaat / Circulaire Chemie in Havengebied							0
	Zuid-Holland-Rotterdam	(1-11-23): Innovatie Actielijn 2 (POC)							0
	Zuid-Holland-Rotterdam	(1-11-23): Innovatie Actielijn 2 (Toeleiding naar Kapitaal)							0
Utrecht									
Openstelling landbouw- en voedingstransitie	Utrecht (stad)	(15-11-22) Klimaat - GTI Bevorderen van de transitie naar een circulaire economie - GTI							0
Totaal	Utrecht (stad)	(15-11-22) Klimaat GTI							**0**
	Utrecht (stad)	(15-11-22) transities GTI-gebieden en benutten arbeidspotentieel							**0**
	Utrecht (prov)	(10-6-24): Innovatieprogramma U-forward health vouchers							**0**
	Utrecht (stad en prov)	(1-11-23): Innovatie Investeringsvermogen actielijn 2 (POC-Participatie)							**0**
	Utrecht (stad en prov)	(1-11-23): Innovatie Investeringsvermogen actielijn 2 (Toeleiding naar Kapitaal)							**0**
	Utrecht (stad en prov)	(15-11-22): Klimaat		**0,7**			**0,6**		**1,3**
	Utrecht (stad en prov)	(1-6-22): Innovatie							**0**
	Utrecht (stad en prov)	(17-4-23): Innovatie-ecosystemen	**2,1**						**2,1**
Flevoland									
	Flevoland	(15-11-22): Innovatie / Valorisatie	**1,6**						**1,6**
	Flevoland	(1-6-22): Innovatie / Valorisatie							**0**
Totaal			**12,8**	**0,7**	**0**	**0,5**	**1,4**	**0**	**15,4**

Bron: Dataset MTR West, bewerking Ecorys

Bijlage 4: Begrippen

Verordening[43]

Beginselen en regels voor vrijmaking (n+3-regel)
Artikel 105 van de verordening (EU) 2021/1060 beschrijft de n+3-regel, die ervoor moet zorgen dat lidstaten de EFRO-gelden binnen een bepaalde periode benutten. De regel stelt dat elk jaar waarin de Europese subsidies beschikbaar stelt, de lidstaat 3 jaar de tijd krijgt om dit bedrag te gebruiken of een betalingsaanvraag in te dienen. Dit betekent bijvoorbeeld dat het geld dat in 2022 is vastgelegd, uiterlijk 31 december 2025 moet worden besteed of een betalingsaanvraag moet zijn ingediend. Wanneer dit niet het geval is, zal de Europese Commissie het niet-bestede bedrag terugtrekken en zal de lidstaat dat deel van de subsidie verliezen

Artikel 91 van de verordening (EU) 2021/1060 beschrijft hoe vaak en wanneer een lidstaat betalingsaanvragen kan indienen bij de Europese Commissie. De n+3-regel speelt hier in een rol in dat lidstaten adequaat betalingsaanvragen moeten indienen en middelen moeten besteden om te voorkomen dat de middelen worden ingetrokken. De lidstaten kunnen gedurende het jaar een betalingsaanvraag indienen.

Overdracht van middelen (flexibiliteitsbedrag)
Artikel 86, lid 1 van de verordening (EU) 2021/1060 stelt dat voor programma's die vallen onder de doelstelling 'investeren in werkgelegenheid en groei' er een specifieke regeling van toepassing is met betrekking tot de jaren 2026 en 2027. Bij deze jaren wordt 50% van de bijdrage ingehouden, wat wordt vermeld als het 'flexibiliteitsbedrag'. Dit bedrag wordt definitief toegewezen aan het programma na goedkeuring van een besluit van de Europese Commissie, dat voortvloeit uit de mid term evaluatie van het programma.

Simplified Cost Options (SCOs)
De loonkosten voor een project kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën:
- Vaste uurtarieven: 55 euro per uur voor loondienstmedewerkers en zelfstandig ondernemers zonder salaris, en 67 euro voor een all-in uurtarief. Dit kan gecombineerd worden met andere kostensoorten zoals afschrijvingskosten.
- Maandbedragen: 7.800 euro of 9.600 euro per maand, afhankelijk van de gekozen systematiek. Dit maandbedrag is geschikt voor medewerkers die een vast percentage van hun tijd aan het project besteden.
- IKS (Integrale Kostensystematiek): Speciaal voor kennisinstellingen, waarbij loonkosten en indirecte kosten gezamenlijk berekend worden.

43 Verordening - 2021/1060 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

ECORYS

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com

K.v.K. nr. 24316726

W www.ecorys.nl